Чытайце ў нумары: Зманлівыя мільёны | Цукерка | Адзіноцтва з неабходнасці

Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 6 (467) | ГОД X | 7 ЛЮТАГА 1965 Г. | ЦАНА 60 гр.

ЧАЛАВЕК І АТАМ

У залах Музея рэвалюцыйнага руху ў Беластоку адкрылася выстаўка «Супраць вайны». Гэта графіка і фотамантажы Браніслава Лінкэ, Генрыха Грунвальда, Яна Леніцы і інш. Выстаўка ўздзейнічае вельмі моцна. Некаторыя карціны назаву: **«Атам і Хрыстос»** — на атамным грыбу распяцце, постаць поўная цярпення; **«Пастаянна хтосьці да кагосьці страляе»,** — бачым толькі рукі з рэвальверамі (постаці няма), якія страляюць да людзей. Рукі без постацяў прыводзяць на думку маскіроўку злачынцаў, хаванне ўласцівага твару; **«Коннік смерці»** — над чырвонымі языкамі полымя і агню нясецца шкілет конніка на шкілеце каня; **«Урок фізікі»**, упрошчаны ўзор якога я перапісала з карціны Ежы Зарубы: ГФР + бомба Н = крыжы (у аўтара, зразумела, нарысавана бомба і крыжы).

Карціны для выстаўкі пазычаны ў Музеі Польскага рэвалюцыйнага руху ў Варшаве і складаюць вялікую каштоўнасць. (вл)

ЗАКАНЧЭННЕ КОНКУРСУ ГАРАДОЎ

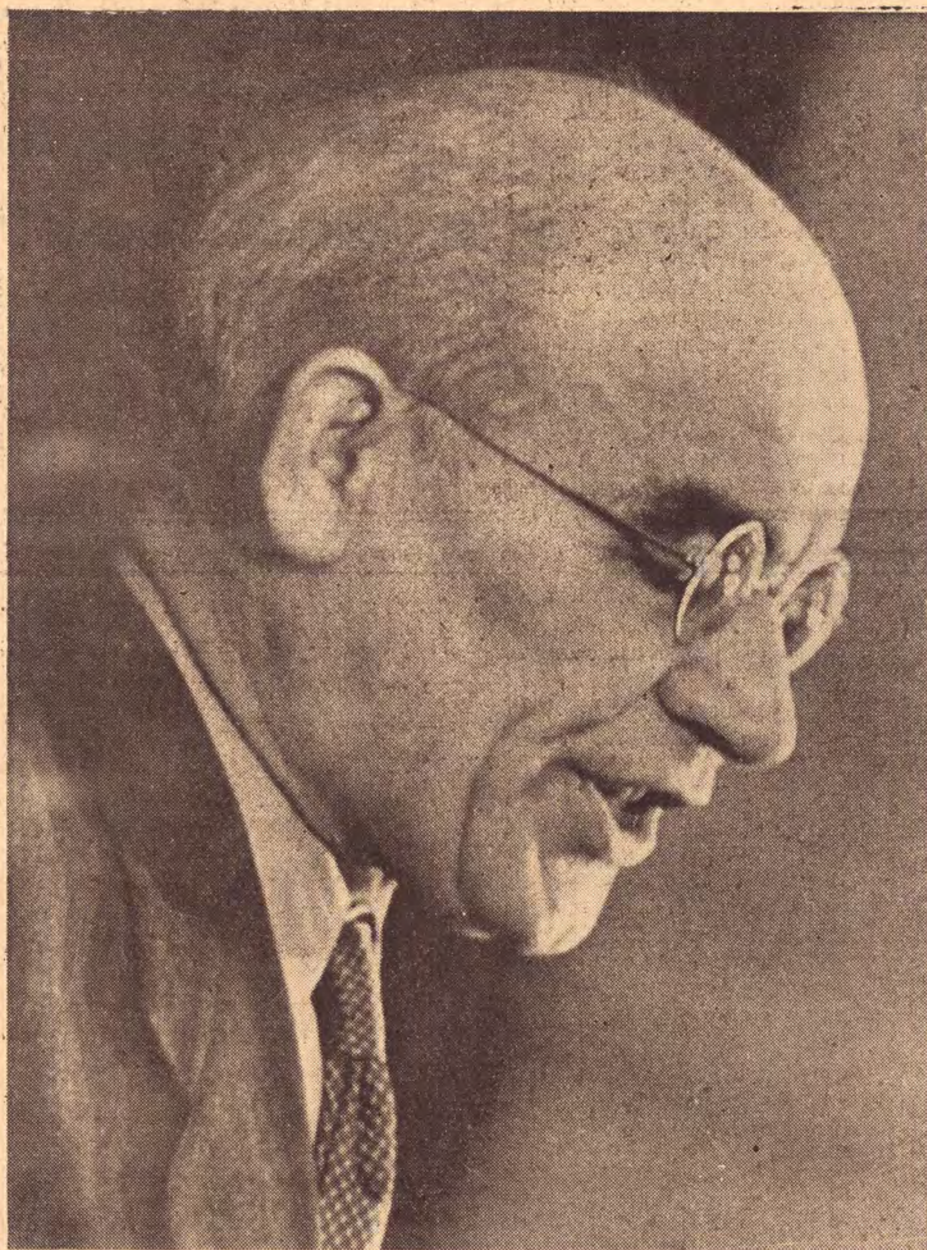
У конкурсе гарадоў, у якім прыняло ўдзел 30 гарадоў Беласточчыны, 2 другія ўзнагароды атрымалі Гайнаўка і Ломжа па 150 тысяч злотых, трэцюю ўзнагароду — Замбраў — 100 тысяч злотых, дзве чацвёртыя ўзнагароды па 50 тысяч злотых — Алецка і Лапы.

Агульная вартасць прац зробленых у рамах конкурсу 30-ці сягае 21 мільёна 427 тысяч зл. Гэта лічба прыблізная. Фактычная, якую цяжка дакладна аблічыць, будзе далёка большай.

Важнейшыя з прац, выкананыя грамадскім чынам у конкурсе: 96 926 $м^2$ вуліц і тратуараў былі папраўлены; 375 405 $м^2$ кветнікаў, сквераў заложана; 81.153 дрэвак, 37 361 кустоў і 45 тысяч кветак пасаджана.

Многа рабіла моладзь. У Бельску ў грамадскіх чынах прымала ўдзел 2300 асоб моладзі. У Гайнаўцы вучні X-га і XI-тага класаў агульнаадукацыйнага ліцэя вырабілі 62 тысячы злотых.

Першы конкурс закончыўся і даў добрыя вынікі. Мо' б так падумаць аб наступным? (вл)

Сацыялістычная свядомасць не зводзіцца толькі да акцэптацыі асноў нашага ладу. Характарызаваць яе павінны сацыялістычныя адносіны да канкрэтных гаспадарчых і палітычных праблем, якія высоўвае жыццё, да інтарэсаў народнай дзяржавы, да працы і грамадскай уласнасці, да партыі як авангарда рабочага класа і асноўных прадпасылак яе палітыкі.

Уладзіслаў Гамулка

КОЛЬКІ МАЕМ ТЫСЯЧАГОДАК

Мінула 6 год з таго часу, калі лозунг «1000 школ на Тысячагоддзе Польскай Дзяржавы» пачаў рэалізавацца. І незадоўга будзе ён апраўданы поўнасцю. У канцы мінулага года ў краіне мелі мы 931 школу Тысячагоддзя. З гэтай лічбы 873 — школы пачатковыя, 36 — прафесіянальныя, 17 ліцэяў і некалькі дзіцячых садоў.

У Беластоцкім ваяводстве пабудавана Тысячагодак 28. 3 інтэрнаты; будуецца 9 школ, а ў 1965 пачнецца будова далейшых 4 школ. Усе гэтыя школы маюць фізкультурныя залы, кабінеты і памяшканні для настаўнікаў. (вл)

РАДЫ НА НОВАЙ ДАРОЗЕ

У выніку рэалізацыі пастаноў VIII Пленума Цэнтральнага Камітэта Польскай аб'яднанай рабочай партыі праца органаў народнай улады, якімі з'яўляюцца рады нарадовыя, значна палепшылася. Узмоцнілася становішча рад, узрасла іх роля ў агульнаграмадскім жыцці. Непасрэдна склаліся на гэта: перуказанне радам нарадовым ніжэйшай ступені правоў на большую самастойнасць і сродкаў на больш актыўную гаспадарчую дзейнасць. Павольна, у абставінах падрабязнай падрыхтоўкі і ўсебаковых разважанняў, праводзілася гэтая кампанія, якую называюць дэцэнтралізацыяй, або акцыяй для паляпшэння працы рад нарадовых. У след за пераменамі ў галіне эканамічнай дзейнасці рад нарадовых пайшлі перамены, якія можна было б назваць «пераменамі стылю працы». Новыя распараджэнні да «Закону аб радах нарадовых» павялічылі ролю радных, прадстаўнікоў насельніцтва, у працы Прэзідыума, павялічылі значэнне камісіі рады, якая мае зараз не толькі права выдаваць апініі, а ў некаторых выпадках магчымасці непасрэднага ўдзелу адміністраванні тэрыторыяй. Уведзеныя перамены не закончылі, аднак, цэлай кампаніі. У пошуках новых спосабаў паляпшэння працы рад і адміністрацыі адбыліся ў канцы 1963 і на пачатку 1964 года спецыяльныя сесіі Грамадскіх рад нарадовых, на якіх выплыла шмат цэнных прапаноў. Мінулы год прайшоў пад знакам апрацоўкі гэтых прапаноў у паасобных паветах. Затым у апошніх месяцах мінулага года адбыліся падобныя сесіі Павятовых рад Беласточчыны, з якіх ужо маюцца канкрэтныя, адпаведна апрацаваныя пастановы аб паляпшэнні працы адміністрацыі. Зразумела, што пастановы сесій паасобных паветаў абавязваюць адміністрацыйныя органы толькі гэтых паветаў. Таму ў гэтым годзе агульнаваяводскія вынікі ссумуюцца ў спецыяльнай, падсумоўвачнай сесіі Ваяводскай рады нарадовай, а затым ужо пасля астатковага шліфу ў Бюро рады міністраў, выйдуць у форме дэкрэтаў забавязваючых адміністрацыю ўсёй краіны. Як відаць з гэтага, толькі ў казках добрыя рэчы хутка робяцца, у жыцці бывае наадварот.

Варта хіба пазнаёміцца з пастановамі некаторых сесій Павятовых рад нашага ваяводства.

У Дуброве пастановы звяртаюць увагу на паляпшэнне абслугоўвання наведвальнікаў паасобных аддзелаў мясцовай Павятовай рады нарадовай. З гэтай мэтай плануецца сарганізаванне адміністрацыйнай адукацыі для працаўнікоў рады, а члены Прэзідыума павятовай рады і кіраўнікі аддзелаў у некаторых, больш заселеных пунктах як Ліпск, Новы Двор, Сухаволя ў вызначаныя дні

(Працяг на стар. 4)

Ул. Паўлючук: ДАЎГАВЕЧНАСЦЬ СТАРЫХ ФОРМ.

В. Рудчык: ПРАСТОР ДЛЯ КАРОЎ.

В. Леўчук: СЦЭНА АМАТАРА.

Л. Гайдук: У ДАПАМОГУ НАСТАЎНІКАМ.

Н. Снарскі: РЭПЛІКА НА РЭПЛІКУ.

Злачынцаў за краты

Не хаваючы фанабэрыстай усмешкі, не баючыся кінуць выклік грамадскасці, бонскія палітыкі на ўвесь свет заявілі аб сваім намеры спыніць праследванне нацысцкіх ваенных злачынцаў. На вуліцах заходнегерманскіх гарадоў даўно свабодна разгульваюць былыя эсэсаўскія генералы, каты гестапа з гітлераўскімі ордэнамі на грудзях. 3 мая гэтага года бонскія ўлады мяркуюць зрабіць наступны крок. Нібы пацукі з нор, выпаўзуць на белы свет забойцы, якіх выратавалі ад народнага гневу пластычныя аперацыі ды падробленыя пасведчанні асобы. Карыстаючыся прамой падтрымкай бундэстага, яны злядуцца ў Бон з розных бакоў на свой нацысцкі шабаш.

Што прымушае бонскіх кіраўнікоў ісці на такое рашэнне? Ідэя ўсёдаравання? Далёка не так. Калі ўважліва прыгледзецца да апошніх падзей, стане зусім відавочна, што амністыя ваенным злачынцам, стварэнне шматбаковых ядзерных сіл, у якіх Заходняй Германіі адведзена вядучая роля, «стратэгія пярэдняга краю» і яе атамны мінны пояс — усё гэта састаўныя звенні аднаго шырока задуманага плана.

Імперыялістычныя колы збіраюць сілы вайны. Ім спатрэбіліся галаварэзы. Ім спатрэбіліся выканаўцы ваенных дактрын, якія з лютай нянавісцю глядзелі б на лагер міру і сацыялізма. Як ім было не звярнуцца да паслуг недабітых гітлераўскіх ваяк, да адкрытых і скрытых рэваншыстаў?

Сёння ў Боне расшаркваюцца перад ваеннымі злачынцамі, робяць добрыя жэсты ў іх бок. Невераголна, але былыя нацысты атрымліваюць высокія службовыя пасады ў дзяржаўных установах і бундэсверы. Прадстаўнікі афіцыяльных улад шукаюць зручнага выпадку ўручыць ім кветкі як прызнанне іх былых «заслуг» і як своеасаблівы аванс за верную службу ў... новых гаспадароў.

Калі чытаеш аб усім гэтым, перад вачыма міжволі паўстаюць брацкія магілы. Шмат іх і на нашай зямлі. Перад вачыма ўзнікае калючы дрот лагераў смерці, печы крэматорыяў, газавыя камеры і шыбеніцы. Да слыху даносяцца гучны жаночы плач, прарэзлівыя дзіцячыя крыкі... Нічога не прайшло бясследна, нічога не забылася.

У мільёнах дамоў па ўсяму свету сёння партрэты блізкіх у жалобных рамках. Згубілі сёстры любімых братоў, смуткуюць браты па сваіх сёстрах. Ціха, употай плачуць сівыя ўдовы. Не дачакаліся, не дачакаюцца... Бачаць у сне твары сваіх мужных бацькоў несуцешныя сіроты.

А чым вымераеш гора маці? Чым можна вымераць людское гора? Яно бязмежнае. Якой нянавісці заслужыў той, хто прынёс яго людзям? Усеагульнай і вечнай.

Нельга дапусціць таго, каб у рукі забойцаў бонскія ўлады ўкладвалі кветкі і ядзерна-ракетную зброю. Гэта вельмі небяспечная гульня, якая пагражае міру і свету.

Зусім зразумела, ёсць адзіны правільны шлях. Ваенныя злачынцы, якім удалося схавацца, павінны быць адшуканы. Абавязкова. Нельга дапусціць, каб замах на мірнае жыццё, калі і дзе ён ні быў бы зроблены, застаўся не пакараны. Погань чалавечага рода — за турэмныя краты. Толькі і толькі там ім месца.

За такое рашэнне воля і сумленне людзей. І яны не просяць.

Яны — патрабуюць!

НАМЕСНІК

БЕЛАРУСКІ КАЛЯНДАР

Нядаўна выйшаў з друку беларускі каляндар на 1965 год. Апрача важнейшых дат, гумару, здымак і календара, у якім ёсць праваслаўныя і каталіцкія сваты, ёсць шмат цікавых публікацый. Каляндар пачынаецца вершам Алеся Барскага «Каравай». Загаловак наступнай працы: «Праўнае становішча беларусаў у перадваеннай Польшчы і сёння» — аўтар В. Склубоўскі.

У бягучым годзе будзе адзначацца 40 гадавіна «Грамады». З яе дзеячоў найбольш вядомы на Беласточчыне Павел Валошын, які родам з вёскі Гаркавічы на Сакольшчыне. Аб жыцці і дзейнасці нашага земляка Барыс Нікіцюк напісаў артыкул пад загалоўкам «Павел Валошын». Тут жа друкуецца адна з прамоў П. Валошына ў Сейме. Гэты самы аўтар змясціў яшчэ адзін артыкул пад загалоўкам «Барацьба ў лесапільнях Белавежскай пушчы».

У календары значная частка публікацый прысвечана 20-годдзю Народнай Польшчы. Артыкул «ППР і пэпээраўцы» расказвае аб дзейнасці Польскай рабочай партыі на Беласточчыне.

Аб змесце артыкула А. Баршчэўскага гаворыць яго загаловак «Беларуска-польскае культурнае супрацоўніцтва на працягу дваццаці год існавання народнай Польшчы».

У календары Галоўнае Праўленне Беларускага грамадска - культурнага таварыства аб'явіла невялічкі конкурс, які напэўна зацікавіць многіх чытачоў, асабліва набучэнцаў ліцэя, у якіх вывучаецца беларуская мова. Надрукавана ўрыўкі з трох твораў беларускіх пісьменнікаў. Трэба падаць імя і прозвішча аўтара і назву гэтага твора.

У календары ёсць шмат іншага цікавага матэрыялу. Між іншым, ёсць там расказ аб тым, як закончылася ІІ-гая сусветная вайна. Ёсць таксама артыкулы на сельскагаспадарчую тэму, шмат карысных парад, некалькі беларускіх песень. Апрача таго чытачы знойдуць і такія публікацыі, як сябе весці ў госцях, рэстаране, на забаве і г.д. Каляндар налічвае 200 старонак. Каштуе 6 зл. Купіць яго можна ва ўсіх аддзелах Беларускага таварыства.

М. Х

ПАСЯДЖЭННЕ КАМІСІІ ПРАПАГАНДЫ

На апошнім пасяджэнні камісіі прапаганды гаварылася аб тым, як Беларускае грамадска - культурнае таварыства ўключыцца да адзначэння 40-ой гадавіны «Грамады». Камісія апрацавала праект плана працы і прадставіла яго для Прэзідыум ГП БГКТ на зацвярджэнне.

ЁЛКА І ВЕЧАРЫНА

23 студзеня Сакольскі аддзел БГКТ сарганізаваў навагоднюю ёлку для сваіх членаў. Пад гукі аркестра дзеці весела гулялі з Дзедам Марозам, які пазней уручыў ім падаркі-пачкі.

Пасля ёлкі адбылася вечарына для актыву Праўлення аддзела. Кароткай прамовай вечарыну адкрыў старшыня Праўлення аддзела Аляксандр Рафаловіч. Закончыў ён сваё выступленне тостам: за далейшыя поспехі ў дзейнасці БГКТ на Сакольшчыне ў 1965 годзе. Песні і музыка гучалі аж да раніцы.

М. Х.

ДЗЕ ВЫ, РАЦЫЯНАЛІЗАТАРЫ?

Рацыяналізатары — гэта людзі, якія думаюць, што зрабіць, каб машына была лепшая, давала большы эфект і карысць. Практычна, кожны вопытны работнік можа даць штосьці карыснае ад сябе, стаць рацыяналізатарам. Рацыяналізатарскі рух тоіць у сабе нязведаныя прадукцыйныя рэзервы.

У крынкаўскай гарбарні рацыяналізатарскі рух не набыў яшчэ размаху. Усё пачалося хіба ў 1956 годзе, калі Антон Міхалюк, Іван Скроўба і Павел Бах прымянілі нетыповы транспарцёр для вертыкальнага транспарту скур. Іх рацыяналізацыя дала ашчаднасць 102.339 злотых.

Потым аж тры рацыяналізацыі ўвёў Тадэвуш Пухальскі, кіраўнік варштатаў. Першая яго рацыяналізацыя датычыць замены скуранога паса клінавым пасам пры шліфавальным станку «Фюрнер». Такім чынам атрымана ашчаднасць на суму 1.407 зл. Другая рацыяналізацыя Пухальскага падобная да першай — заменена ў габлюшках гумовыя пасы клінавымі. Трэцяя рацыяналізацыя датычыць паляпшэння гідраўлічнага прэса. Атрыманая ашчаднасць — 1.890 зл.

І гэта ўсё, што можна расказаць аб рацыяналізатарскім руху ў гарбарні ў Крынках, Сакольскага павета. Мала, нават вельмі мала.

Беластоцкі дырэктар Рагоўскі, якому падначалена крынкаўская гарбарня, пацешыў мяне, што рацыяналізатараў многа, але яны, бачыце, не хочуць выяўляцца... Мо' і праўда?

(ся)

НАША АКЦЫЯ

КНІЖКІ ДЛЯ ДОМА КУЛЬТУРЫ ІМЯ КАСТУСЯ КАЛІНОЎСКАГА Ў ГАРАДКУ

Падарунак Янкі Цялушэцкага з Новага Ляўкова:

Л. Кассиль, М. Поляновский — «Друзья — пионеры»; А. Серафимович — «Железный поток»; С. Анисимов — «Путешествия П. А. Кропоткина»; А. Голубева — «Мальчик из Уржума»; В. Г. Короленко — «Слепой музыкант»; «Былины»; А. П. Чехов — «Юмористические рассказы»; А. Бялевіч — «Добрыя людзі»; А. Калинин — «Красное знамя»; В. Полторацкий — «В дороге и дома»; Л. Карелин — «Младший советник юстиции»; М. Залка — «Янош - солдат»; Н. Д. Телешов — «Повести и рассказы»; B. Nikitiuk — „Czerwona Hajnówka"; G. Adamow — „Wygnanie władcy" tom I i II; K. Paustowski — „Dni lata"; W. Tendriakow — „Słota"; M. Patkowski — „Dworzanin"; W. Ażajew — „Daleko od Moskwy"; B. Wolin — „Młodzieńcze lata Lenina"; A Kedrow — „Statek w mieście"; M. Tichonow — „Turkusowy pułkownik".

У Злучаных Штатах Амерыкі да гэтага часу негры фактычна не маюць ніякіх правоў.

(з газет)

ДЭМАКРАТЫЯ ПА-АМЕРЫКАНСКУ

З сакавіка канчаецца кадэнцыя абласных, раённых, гарадскіх і пасялковых Саветаў дэпутатаў працоўных Беларускай ССР. У сувязі з тым Прэзідыум Вярхоўнага Савета БССР апублікаваў указ, які назначае выбары ў Саветы на нядзелю 14 сакавіка 1965 года. Пачалася агітацыйная акцыя сярод выбаршчыкаў. Карэспандэнт са Слоніма паведамляў па тэлефоне рэдакцыю «Советская Белоруссия»:... «Ва ўсіх населеных пунктах Дзярэўнаўскага сельсавета створана 12 агітацыйных пунктаў. Кіруюць імі настаўнікі і дасведчаныя агітатары. У вёсках Дзярэўна, Ашнарэвічы, Мілашэвічы кіраўнікамі агітацыйных пунктаў зацверджаны Л. Латуцік, А. Клімовіч і А. Пэнда. У агітацыйных пунктах хлебаробы могуць пазнаёміцца з Палажэннем аб выбарах, пачытаць свежыя газеты».

Вядомы беларускі пісьменнік, між іншым, аўтар папулярнай у нашых аматараў п'есы «Суседка», Алесь Пальчэўскі адзначае шасцідзесяцігоддзе... — «ён незаслужана пацярпеў ад культу асобы. Але чалавек цвёрдай веры, стойкі і непахісны, ён не паў духам у тыя цяжкія часы»... — піша «Чырвоная змена».

Выдавецтва «Беларусь» плануе выпусціць у гэтым годзе каля трыста новых кніжак. Выйдзе зборнік успамінаў беларускіх і польскіх партызанаў — «Дружба, змацаваная крывёю». Выдавецтва завяршыла выпуск 12-томнага збору твораў Якуба Коласа. Гэта найбольш поўнае выданне твораў народнага паэта. У бягучым годзе пачнецца выпуск чатырохтомнага збору твораў Пятруся Броўкі. Пачынаецца таксама выпуск пяцітомнага збору твораў папулярнага беларускага празаіка Івана Шамякіна. На просьбу чытачоў вырашана ўключыць у гэты збор знаны раман І. Шамякіна — «Сэрца на далоні». У першым квартале выйдзе двухтомнік выбраных твораў Уладзіміра Дубоўкі. Многае пабачыў і перажыў гэты выдатны паэт. Яго творчасць гэта па сутнасці адзін з мастацкіх летапісаў нашага часу. Перад кожным, хто знаёміцца з творамі Дубоўкі, раскрываецца шырокае кола тэм, мастацкаму асэнсаванню якіх паэт прысвяціў дзесяцігоддзі. У другім томе публікуюцца яго паэмы, балады і казкі.

Яшчэ некалькі слоў пра планы іншага беларускага выдавецтва — «Народная асвета». Будзе надрукаваны дапаможнік «Практычная стылістыка беларускай мовы», частка ІІ дае стылістычную характарыстыку некаторых граматычных сродкаў беларускай мовы, вызначае асаблівасці іх выкарыстання ў залежнасці ад зместу і жанру літаратурнага твора, разглядае пытанні стылістыкі важнейшых частак мовы і стылістычнае выкарыстанне сінтаксічных сродкаў яе.

Друкуецца таксама «Тлумачальны слоўнік беларускай мовы» і «Руска - беларускі слоўнік». Метадычныя парады і рэкамендацыі па вывучэнню праграмных твораў беларускай літаратуры, біялагічных звестак аб пісьменніках, пытанняў тэорыі літаратуры даюцца ў дапаможніку «Вывучэнне беларускай літаратуры ў VIII класе».

Выдавецтва «Народная асвета» толькі розных падручнікаў выпусціць 87 назваў.

(С.Я.)

БЕЛАВЕЖА

орган літаратурна-мастацкага аб'яднання пры ГП БГКТ № 74

I. ЧЫКВІН

ЦУКЕРКА

I.

В окны замураваў мароз. Сярожа прысеў каля акна і заўзята паціраў пальцам па адным месцы. Рабілася праталінка, штораз большая, большая.

...На вуліцы хлопцы ігралі ў снежкі, коўзаліся, ганяліся адзін за другім. «Эх, каб можна было выйсці», — думае Сярожа. — «А можа мама цяпер пазволіць?»

— Мама, можна выйсці на вуліцу?

Мама пэцкаецца пры печцы. Яна ў кажушку, на галаве ў яе цёплая хустка. Гэта таму, што яна пастаянна то выходзіць, то ўваходзіць да хаты, выносячы чыгуны, прыносячы ваду. Злуецца, што сама напускае холаду. А ў калысцы і Галя ляжыць, гатовая прамёрзнуць, ды не накормленая яшчэ.

— Мама, я выйду...

Галя прачынаецца, пачынае плакаць, спачатку нехаця, потым усё больш патрабавальна. Сярожа калыша яе, а ўсёй душой на вуліцы.

— Я выйду на двор...

На гэты раз мама бразгае пустым вядром аб падлогу.

— Не пушчу, — гаворыць яна. — Сядзі ў хаце. Не так даўно адчуняўся. Пачуў гэтых... да снегу пацягнула. Галю лепш пакалышы, пакуль я ўпраўлюся...

Сярожа апускае галаву, яго рука машынальна трасе ложачак сястрычкі. Мама гаворыць і гаворыць, то сярдзіта, то зноў як кожная мама: ласкава, міла, сардэчна. І не вядома, калі б яна перастала гаварыць, каб на гэты час не ўвайшоў у хату дзядзька.

З яго вялікіх ботаў сцякаў таючы снег і на падлозе рабілася маленькая калужа. На яго кажусе было поўна саломінак і сена. Дзіравая рукавіца ляжала на падлозе. Яна ўпала, а ён і не заўважыў. Сярожа не бег падняць яе. Ён не любіў дзядзьку Антона. Не любіў яго рыжых валос, якія ўпарта вылазілі з-пад шапкі; не любіў яго насміхаючыхся вачэй; не любіў яго голасу: крыклівага, падобнага вароне, калі тая прадвяшчае непагоду; не любіў Сярожа дзядзьку Антона за тое, што той яго абмануў.

II

Сярожа другі тыдзень ляжаў у пасцелі. Пазаўчора яго арганізм перасіліў хваробу, але прысутнасць доктара, які амаль пастаянна быў пры хворым, гаварыла, што хвароба не зусім яшчэ прайшла.

Цяпер Сярожа спаў. На яго выбеленым тварыку выступіў пот. Хворы дыхаў лёгка, ціха. На табурэтцы, прыстаўленай да яго ложка, стаяла ў шкляначках лякарства; ляжаў ручнік, якім мама выцірала спацелы Сярожын лоб, ды кніжка з малюнкамі. У нагах, пры ножцы ложка, выраўняліся Сярожыны валёнкі, што многа дзён сухія і цёплыя. Яны чакалі на свайго гаспадара, паглядаючы на яго круглымі вачыма.

У хаце вечарэла.

За акном вераб'і біліся аб начлег. Яны порхалі, стукалі крыльцамі ў ве[...]нюю шыбу, задзёрыста гарланілі, чырыкалі-чырыкалі. Барацьба ішла ўжо ад паўгадзіны і нішто не прадвяшчала яе хуткага заканчэння. Самчыхі змяталі на вячэру курыны стол, на якім засталося многа тоўстага зерня, скоса пазіралі на самцаў, падскоквалі на нагах невядома чаго: з радасці, ці са страху. Надыходзіла вялікая чорная ноч, а яны заставаліся пад голым небам. «Упхнуцца ў якую-небудзь шчылінку ды прадрамаць ночку», — думалі яны і, аб'еўшыся, ляцелі на помач самцам.

Пры тым жа акне, пад старым фікусам, якога Сярожына мама дастала ў вясельным падарку ад сваёй сястры і за якім гаспадыня не менш дагледала, чым за другімі хатнімі справамі (Сярожына мама надта любіла кветкі. Яна штодзённа тупала каля іх. І вазоны былі ў хаце на дзіва. Усё месца на падаконніках было занята імі), — пры тым жа акне доктар з бацькам Сярожы дапівалі чай. Размова ішла сцішана: хворага нельга было будзіць, таму што сон — лепшае лякарства для арганізма.

Доктар, чалавек год трыццаці пяці і, як гавораць, мужчына ў сабе, быў з тутэйшага вясковага медыцынскага пункта. Медыцынскі пункт змяшчаўся на прыватнай кватэры ў бяздзетных Піліпавых. Ад Яўхіма да Піліпа было не больш двухсот метраў.

— Цёпла ў вас у хаце — сказаў доктар. — Пры такой тэмпературы ён (доктар глянуў на ложак хворага, потым зноў на Яўхіма) можа ўставаць. Хвароба моцна яго знясіліла. Ён мала есць?

— А што ён есць! Верабей больш гэтага... больш есць, — адказаў бацька.

— А бачыце! Яму трэба руху, арганізм патрабуе больш руху. А тады хворы будзе папраўляцца...

З лесу цягнуліся з дровамі людзі. Дарога была слізкая. Коні коўзаліся, фыркалі.

Бацька падліў сабе яшчэ чаю і хлістаў і маўчаў, таксама паглядаючы на вуліцу.

— Цёпла ў вас, — паўтарыў доктар. — А мая дачка таксама занядужала. Гарачка не праходзіць. Ох, гэтыя дзеці... Цяпер думай, што і як.

— Бяда з імі. Малыя — бяда, вырастуць — і горшая бяда, — сказаў бацька.

— Так, так... — доктар пацягнуўся да шапкі, — што ж, я за гадзіны тры наведаю зноў хворага.

Шырокія плечы доктара раз'ехаліся ў хатнім паўзмроку. І за хвіліну ён скрыпнуў брамачкай. Прарыпеў пад нагамі снег.

Гадзіннік, прытаіўшыся ў кутку, галасна адмерваў час, паганяючы ноч, за ноччу ранак з чырвоным сонцам нізка-нізка над зямлёю і ўсё кругом у такім жа парадку.

«Цяпер думай што і як... Ох, гэтыя дзеці...» — паўтарыў Яўхім словы доктара і зацягнуўся дымам. «А доктару дроў падкіну», — падумаў ён яшчэ.

III

Сярожа на заняткі яшчэ не хадзіў. Доктар заходзіў да Яўхіма праз дні два-тры, цешыўся, што здароўе Сярожы хутка папраўляецца, але за кожным разам раіў не выходзіць на двор.

У той час на двары была слота. У дзень ішоў дождж са снегам, або і сам дождж, пад вечар браўся прымаразак. Ноччу цярушыў сняжок і пад нагамі пахрупваў лёд.

Сярожа ўставаў рана, прымяшчаўся каля акна. На вуліцы з ночы ляжаў снег. Людзі хадзілі па ім застаўляючы за сабою пятлістыя выкрутасы слядоў. Сярожыны равеснікі, першакласнікі, ішлі ў школу. Ён праважаў іх вачыма.

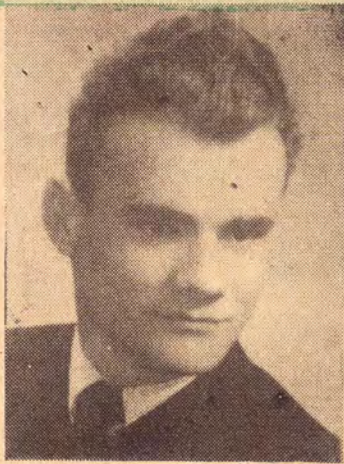
Гадзіннік — злодзей бязвольна, нячутка краў час, глытаючы гадзіны, а то і цэлыя дні. Не ўспееш агледзецца, а ўжо гадзіна дзевятая; не ўспееш перакінуць некалькі лістаў з малюнкамі — ўжо поўдзень, а там і выглядай Федзю, жывенькага хлопчыка ў шапцы з кажуха, у якую ён хаваўся цэлы. Федзя заходзіў у хату, гаварыў «добры дзень», а Сярожы падаваў яшчэ і руку. Мама ўпускала іх у другі пакой, наказвала не шалець і выходзіла, прычыніўшы за сабою дзверы. Хлопцы чыталі і пісалі, Федзя расказваў, што робіцца ў школе. Потым ён зняцку задаваў у чужую патыліцу пстрычку. Сярожа не заставаўся ў даўгах і хлопцы, прыслухоўваючыся да крокаў мамы, забаўляліся.

У адзін такі дзень, калі Сярожа таміўся пры акне сваёй адсутнасцю ў школе, у хату зайшоў дзядзька Антон.

Антон быў дзівак. Ён больш быў схільны да зносін са звярамі чым з людзьмі. І хаця Антон быў нядрэнным паляўнічым, сярод таварышоў па рамяству ён таксама лічыўся дзіваком. Ён з нікім не сябраваў, у час палявання рабіў усё на сваю руку. Але паляўнічыя яго любілі, прымалі ў сваю кампанію, жартавалі з яго навыкаў.

Антон у адносінах з людзьмі быў грубы, цяжкі. Можа таму жыццё яго так не ладзілася. Ён за свой кароткі час патрапіў развесціся з дзвюма жонкамі і з трэцяй жыў як кот з сабакай. Жыў Антон за вёскаю, дзе пачынаўся ўжо карлаваты хваёвы лес. Хата яго была падзелена на дзве палавіны. Адну палавіну займала руская печ, падобная тоўстай бабе на ярмарцы. На другой палавіне пад вобразам

(Працяг на стар. 4)

Ал. Казберук

Аляксей Казберук нарадзіўся 29 ліпеня 1936 года ў вёсцы Юшкавы Груд, Беластоцкага павета. Жыве ў Беластоку. З'яўляецца членам Карэспандэнцыйнага Клуба маладых аўтараў. Дэбютаваў у сакавіку мінулага года ў любэльскай «Камэне», потым друкаваў свае вершы ў «Газеце Беластоцкай», «Жыцю Літарацкім», «Зажэвю», «Дзенніку Людовым», «Нашым Клюбе» і «Кантрастах», а таксама чытаў свае вершы па радыё і тэлебачанні.

У бліжэйшыя дні на полках у кнігарнях пакажуцца два зборнікі паэта: «Агні на снягу», выдае Любэльскае Выдаўніцтва, і «Дзяцел», які выдае Людовая Спулдзельня Выдаўнічая.

Падляшша

Не паеду у заморскія краіны
аглядаць
антычнасці руіны
спарахнелыя гандолі
і прыліў — адліў мора

рана ўстану
у сонцы прычасацца
над Падляшшам
што вясёлкаю зайграе
напаўняцца будзе
новай дробяззю
кожнага ранка

па бездарожжы
блукае ноччу вецер
на пашы травы
песцяцца расою

а басаногая дзяўчына
або яе малодшы брат
на золку прыжане сюды
сваё дзяцінства

я хлеба пах
праз сон заўсёды чуў
а ў дзень
не хацелася быць галодным

Жабаранак

Неспакой гнязда
выносіць з поля
ён зарадам
спявае —
зрок падыме тых
хто ідзе з вачыма пры зямлі

адзінокі
поўны суму
ападае
у груз раллі
у збунтаваныя баразны
на якіх ляжыць
разявай цень

Пераклад з польскай мовы
І. Чыквіна

Алесь Свісёк

ПРЫВІДЫ НАСТАЎНІКА

Яшы Буршу

Стойце словы!
Не пужайце сімфоніі...
Дзіўны аркестр.
І дзіўна зайграў...
Нічога, што сэрца сціскае і скроні...

Шэпча калоссе
і кветкі між траў.
Шуміць лес,
пяюць птушкі,
і рэчка,
і мора.
Урываецца гром
і грукатматораў...

Гэта ж мае словы —
асколкі сэрца жывыя,
што распрыскваў дзецям
столькі год!
Нейтроны сэрца
Атакуюць другія,
расшчапляюць.

Высылаюць праменнямі ў свет
новыя словы — новыя нейтроны.
Падпальваюць душы
каханнем праўды,
верай ў чалавека.
Злучаюцца, растуць!
І ўсё-ўсё глушыць
галасоў сімфонія вялікая!..

І бачу...
Бачу здань вялікую.
Быццам зоркі...
Іх усё больш, усё больш!
Свет пасвяцеў ад тых зорак без ліку!..
Гэта ж усмешка мая!
Усмешка любоў.
Адбілася ў шчырых дзіцячых вачах.
мільёнамі ўсмешак
па свеце пайшла.
І цвітуць ўсмешкі-зоры
панурым на страх,
а на радасць і сілу
змагарам супроць зла...

Шум велічны ўзрывае галаву...
Думкі,
што сеяў я,
узышлі жывуць!
У ланцуговай рэакцыі
раджаюць новыя,
І з новай сілаю гучаць!
Заўсёды здатныя ляцець,
атакаваць...

Цяжка дыхаць —
грудзі поўныя ізноў
усім, чым жыў і цешыўся не раз.
Як я рад:
цудоўных думак - слоў
не знішчыць час!
Будуць
запальваць кроў на барацьбу.
За праўду і любоў.

Д. Шатыловіч

РАДЗІМА

Дзе б я ні быў, заўсёды я з Табою,
І да цябе мне заўжды сэрца б'е.
І кожнай ноччу льюцца, як раксою,
Сны аб Табе, ды толькі аб Табе.

У вачах стаяць бязмежныя раўніны
Тваіх палёў і радуга лугоў,
І бурыя тарфяныя нізіны
З гуртом авец і чарадой кароў.

А на раўнінах вёскі і пасёлкі
Дзесь блізка лесу, рэчак ці крыніц;
І стрэхі шэрыя, а недзе як асколкі
Блішчаць у сонцы дахі з чарапіц.

А сцены хат сталёвай павуцінай
У кожнай вёсцы штосьці апляло,
І вось з акон, як мора, як лавіна
Заліла ноч ставокае святло...

А я жыву жыццём Тваіх харомаў,
І заўжды, заўжды чую пульс яго:
І голас скаргі ратаяў знаёмых,
І радасць цёплую за прызбаю ліхой...

Я адчуваю шэпт Тваіх таполяў,
І гоман пушч і ціхі шум лясоў,
І стук калыскі з песняю нядолі,
І смех і плач дзіцячых галасоў.

Хоць не зазнаў я шчасця ў роднай хаце,
І лёс мяне кідаў у чужыню,
Кахаю я цябе, Радзіма-маці
І родны кут мой, і маю радню.

Я за Цябе ў дні чорныя нягоды
Вінтоўку ўзяў, каб ворагаў страляць.
За гонар твой і за Тваю свабоду
Гатоў цяпер я кроў сваю аддаць...

Кахаю я красу Тваю, Айчына,
Гук роднай мовы з вусн Тваіх сыноў...
Я так хачу, каб Ты, мая радзіма,
Не зпала больш ні пут ні кайданоў.

Хачу, каб Ты расла і так багата,
Каб Твая слава йшла на цэлы свет.
Кб Ты цвіла ў будзённы дзень і свята,
І каб прапаў астатніх лапцяў след.

Твой лёс, як мой, мне дарагі бясконца:
Калі нядобры — сэрца плач гняце;
Калі ж Табе заззяе шчасця сонца,
Тады ў душы мне радасць зацвіце.

РАДЫ НА НОВАЙ ДАРОЗЕ

(Працяг са стар. 1)

будуць прымаць наведвальнікаў непасрэдна на месцы. Дуброва прапануе таксама, каб новае распараджэнне адміністрацыйных органаў вышэйшай ступені мела аддзельны, зразумелы для сялян каментарый (адміністрацыйна - юрыдычныя назвы не ўсім вядомы).

Сейны прапануюць прытрымлівацца правіла, што для кожнай амаль службовай справы грамадзяніна хопіць ягонага пашпарта. Таксама прапануюць іншае правіла, даволі істотнае ў штодзённай працы адміністрацыі: за памылкі пры афармленні кожнай службовай справы, калі выявіцца, што яны зроблены з віны адміністрацыі — адказвае адміністрацыя і на ёй ляжыць абавязак направы.

Аўгустоў высоўвае прапанову пераказання Грамадскім радам сваёй тэрыторыі, правоў на ўстанаўліванне размераў і спагнанняў падаткаў ад зямлі, а таксама правоў на стасаванне аблягчэнняў падаткаў.

Замбраў забавязвае перш за ўсё сваіх працаўнікоў да павышэння агульнай адукацыі. Затым прапануе паменшыць падатковыя аплаты для рамеснікаў (гэтая апошняя прапанова, як вядома, дачакалася ўжо афармлення ў распараджэнні міністра фінансаў аб паменшанні падаткаў для рамеснікаў) і ўвесці аднолькавыя, тыповыя дакументы для ўстанаўлівання падаткаў.

Бельск і Монькі ўслед за Сейнамі, а таксама іншымі паветамі, яшчэ раз падтрымоўваюць прынцыпы выкарыстання ў службовых справах пашпарта грамадзян. Будзе знесена такім чынам надаедлівы абавязак збірання ўсялякага роду пасведчанняў.

Найбольш аднак цікавыя, прадуманыя прапановы выйшлі з Гайнаўшчыны. Тут бадай найбольш удумліва падышлі да гэтай складанай справы і рэзультат атрымаўся, можна сказаць, «агульнаваяводскі». Бо пастановы Павятовай рады ў Гайнаўцы з'яўляюцца зараз прыкладам для ўсіх іншых паветаў. Агульна, пастановы ідуць у некалькіх напрамках:

а) павышэння значэння Грамадскіх рад нарадовых, як непасрэдных, блізкіх да насельніцтва органаў народнай улады,

б) паляпшэння тэхнікі працы ўсёй адміністрацыі павета,

в) паляпшэння непасрэднага абслугоўвання насельніцтва,

г) дальнейшай дэцэнтралізацыі.

Няма тут месца на падрабязнае абмяркоўванне паасобных напрамкаў, як бы не былі яны цікавымі. Пазнаёмімся тады хаця з цікавейшымі момантамі. І так, пастановы адносна працы Грамадскіх рад забавязваюць Прэзідыум Павятовай рады, паасобныя аддзелы да глыбокай пашаны працы Грамадскіх рад. Той, хто ведае працу такой рады, ведае, што дагэтуль старшыня рады ці яе сакратар (не гаворачы аб звычайным працаўніку) былі для любога рэферэнта з павета ўсё роўна, што пешкі на шахматнай дошцы! Прыбягалі ў павет на кожны тэлефон! Зараз няма гэтакіх адносін да Грамадскіх рад. Кожны загад аддзела Павятовай рады прызначаны для ГРН, паводле новых пастаноў, можа зацвердзіць толькі старшыня Павятовай рады. У святле гэтых новых пастаноў Грамадская рада становіцца сапраўдным гаспадаром уласнай тэрыторыі. Цікавыя пастановы аб паляпшэнні працы з насельніцтвам. Яны аформіліся ў трох прынцыпах.

1) нельга браць ад грамадзяніна ніякіх дадатковых пасведчанняў, калі ёсць магчымасць атрымаць адпаведныя дадзеныя са звычайнага пашпарта,

2) пры афармленні адпаведных спраў у Радзе абавязаны збіраць патрэбныя дакументы з іншых аддзелаў ці рэфератаў рады не грамадзянін, а адміністрацыя,

3) абавязаны наладжваць памылкі, зробленыя органамі адміністрацыі, не грамадзяне (гэтак было дагэтуль!), а тыя ж органы адміністрацыі.

Трэба ведаць, што гэта надта істотныя і новыя ў працы рад моманты. І трэба думаць, што неўзабаве акцыя паляпшэння працы нашай адміністрацыі прынясе яшчэ больш цікавыя і патрэбныя перамены.

М. Л.

КАБ ДОБРА ГАСПАДАРЫЦЬ, ТРЭБА ВУЧЫЦЦА

Не найлепш была сарганізавана сельскагаспадарчая адукацыя ў мінулых гадах. Лектары з дакладамі наведвалі толькі тыя вёскі, куды быў добры даезд. Гэты ж лектар сам сабе арганізаваў слухачоў. А за кожным разам прыходзілі новыя людзі, якія не ведалі, аб чым гутарка была на мінулых уроках. Аплата выкладчыку была не нізкая, а вынікамі навучання ніхто не цікавіўся. Каб ліквідаваць гэтыя недахопы ў верасні мінулага года сесія Ваяводскай рады нарадовай у Беластоку сваёю пастановаю выразна акрэсліла, як далей павінна праводзіцца сельскагаспадарчая асвета. Праграма сельскагаспадарчай адукацыі прадбачвае, што да 1970 года ва ўсіх вёсках будуць праведзены двухгадовыя заняткі. Зімою будуць праводзіцца тэарэтычныя заняткі, а вясною і летам — практычныя. У Гайнаўскім павеце такім навучаннем зараз абнята 44 вёскі ў грамадах Кляшчэлі, Кленікі, Нараўка, Старое Ляўкова і Семяноўка (там існуюць вялікія рэзервы прадукцыі). У апошніх радах заняткі вядуцца толькі ў адной вёсцы. Сельскагаспадарчая асвета даручана 52 высокакваліфікаваным лектарам.

Ужо першыя заняткі паказалі, што сельскагаспадарчая асвета зараз праходзіць значна лепш, чым у мінулых гадах. Напрыклад, у вёсках Гушчэвіна, Тарнопаль, Гукавічы, Градочна, Грузка, Пагрэбы і іншых на заняткі прыходзяць амаль усе жыхары вёскі. Можна тут убачыць і моладзь, і жанчыны, і бацькоў з сынамі. Праўда, ёсць і такія вёскі, як Альхоўка, Скупава ці Кленікі, у якіх жыве па 200 гаспадароў, а на заняткі па сельскагаспадарчай адукацыі прыходзіць толькі па некалькі дзесяткаў гаспадароў.

І тут, між іншым, наглядаецца замала працы Прэзідыумаў ГРН, партыйных арганізацый і салтысоў.

Вялікі ўплыў на прысутнасць мае сам спосаб вядзення лекцыі, а таксама падрыхтоўка лектара. Зараз справа значна палепшылася. Штомесяц адбываюцца семінары для лектараў, на якіх чытаюцца даклады спецыялістаў, а таксама многа гаворыцца аб метадыцы навучання. І так, да 31 сакавіка будуць праводзіцца тэарэтычныя заняткі, а вясной і летам — практычныя.

Аляксандр Ражкевіч
Гайнаўка

НАВУЧАННЕ АМАТАРАЎ ТЭАТРА

У Гайнаўцы і Беластоку адбылося ўжо першае навучанне інструктараў і кіраўнікоў аматарскіх калектываў, якія згуртаваны ў т. зв. раённых сцэнах аматараў. У Гайнаўцы ўдзел прыняло 36 асоб (за мала, як на вялікі і загушчаны аматарскім рухам раён — Гайнаўка, Бельск, Сямяцічы), а ў Беластоку — 46 асоб. Пасля праграмнага навучання ўдзельнікі спаткаліся з прафесіянальнымі акцёрамі Беластоцкага тэатра: у Гайнаўцы з **Казімірам Бароўцам**, у Беластоку з **Карынай Васькевіч**.

«Падляшская сюіта» ў выкананні танцораў «Курпяў Зялёных».

„КУРПЕ ЗЯЛЁНЭ" — ЛАЎРЭАТАМ

У палове снежня мінулага года ў Міністэрстве Культуры і Мастацтва адбылася асаблівая ўрачыстасць: заслужаным аматарскім калектывам уручаліся ўзнагароды і дыпломы за цэласць працы ў 1964 годзе.

Лаўрэатам быў і беластоцкі калектыў «Курпе Зялёнэ», які працуе пры Ваяводскім доме культуры. Узнагароду «Курпям» устанавіла Цэнтральная каардынацыйная камісія, старшынёй якой з'яўляецца міністр культуры Люцыян Матыка.

(вл)

(Працяг са стар. 3)

ЦУКЕРКА

стаяў стол, пры стале — ложак, над якім вісела ружжо. На падстаўцы стаяў выпханы велізарны ястраб з жоўтымі вачыма. Хата Антона была як вулей: ні кала, ні двара, ні за што нагою зачапіцца.

Бацькі ў хаце не было. Ён паехаў у лес загатаўляць дровы. Маці калыхала Галю і нешта шыла ўручную.

Дзядзька Антон сядзеў пры стале, закінуўшы нагу на нагу.

— Вычуняў, — ні то запытаў, ні то падумаў у голас ён. — Запаленне! Як зайчык выцягнуў бы ногі... А ўсё ж такі добра, што смерць не падстрэліла цябе.

Дзядзька Антон для Сярожы — гэта паляўнічы. Праўда, ён ніколі не даваў дакрануцца да сваёй стрэльбы, але забітыя зайчыкі ці курапаткі, якія Антон прыносіў брату, Сярожа мог разглядаць, цягаць за вушы, скубаць пер'е, колькі хацеў. Прошлай зімы Антону ўдалося ўхлопаць ваўка. Забітую тушу ён прывалок да брата. Здаравенная галава ляжала на падлозе. На баку была запечаная кроў. У Яўхіма Антон зняў з ваўка шкуру. Сярожа дзіваваўся спрытным рукам Антона...

— Добра, што выйшаў з катла, — паўтарыў ён сваю раней сказаную думку. Яго рука палезла ў кішэню.

— І за тое табе вось што... — Антон трымаў у пальцах цукерку.

Сярожа ўзрадаваўся, але ўзяць у дзядзькі саромеўся.

— Ну, калі даюць, бяры! Чаго ж ты, няма чаго саромецца, — сказала мама.

— Але! — пацвердзіў Антон. Вочкі яго бегалі. Другой рукой ён палажыў у свой рот цукерку і зашмякаў.

Сярожа нясмела падышоў да выцягнутай рукі дзядзькі. Узяў... Цукерка ў яго руках спляшчылася.

— Што трэба сказаць? — падказала мама.

Антон зарагатаў. Сярожа здзіўлена паглядзеў на цукерку, потым кінуў пямятую паперку пад ногі дзядзькі і заплакаў.

— Я не хачу... вашых цукеркаў, — сказаў ён праз плач, — не хачу...

І вось ён зноў зайшоў да іх. Чырвоная, у кулак замкнутая рука, ляжала на стале, другую руку ён трымаў у кішэні. Яго вочы, прыгодныя выглядаць на полі зайцаў і курапатак, упіваліся ў Сярожку.

— Ну, пойдзем у нядзелю са мною на паляванне? — запытаў яго Антон.

Сярожа маўчаў схаваўшыся за печку і вось-вось гатовы быў заплакаць.

Антон укінуў у рот ледзянца, і, перасоўваючы языком, ляскатаў ім па зубах.

— Ты ўжо, Антон, чагосьці прычапіўся да малога... — сказала маці. — Гэта ж дзіця, што табе да яго. І нікуды ён з табою ў нядзелю не пойдзе.

Мама ўзяла з калыскі на рукі Галю.

— Сярожка, чаго ты!.. — заглянула яна за печку. — Хочаш, ідзі, пабегай на двары, толькі не доўга. А заўтра ў школу ўжо пойдзеш.

Рука ласкае галаву.

— Мама, я зараз, я толькі выйду... — і Сярожа хутка нацягвае валёнкі.

Дзядзька Антон смяецца. Хутка насаджвае кажушок.

Дзядзька Антон мільгнуў у Сярожыных вачах.

На парозе накладае шапку. Не глядзіць на дзядзьку Антона, але чуе на сабе яго насмешлівыя вочы.

З-пад парога з крыкам разлятаюцца куры. Сухі марозны вецер шчыпае Сярожын тварык. Пад нагамі снег, на яго кажушку грэецца сонца.

І. ЧЫКВІН

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА БЕЗ ТАЯМНІЦ

100,150

Беластоцкі селянін часта задумваецца над тым, як доўга карміць парсюка. Усё часцей гаворыцца, што найлепшае мяса з маладых. Падаецца верхняя граніца — 100—110 кг. Іншыя сцвярджаюць, што пры такой сістэме адкорму дорага каштуюць парасяты і таму лепей карміць да 150 кг. Яшчэ іншыя лічаць за вялікае дасягненне, калі выгадуюць парсюка-велікана, да 200 а нават і 300 кг.

На Беласточчыне гэтая праблема набірае велізарнага гаспадарчага значэння. Бо ж у нас гадуецца каля 900 тыс. свіней, а даходы з гэтага значна перавышаюць мільярд злотых. Нікому не можа быць абыякавы адказ на пытанне, які спосаб адкорму найбольш рацыянальны. А кармавыя ўмовы гэтага года трошкі змяняюць агульна прынятыя прынцыпы.

Цяпер нашы сяляне прадаюць кормнікаў з сярэдняй вагой каля 130 кг. Сялянам гаворыцца, што іх кормнікі ўжо вельмі цяжкія. У прынцыпе ёсць у гэтым рацыя, хоць гэта патрабуе пэўнага высвятлення. Сапраўды, найбольш эканамічны адкорм — да 110 кг. Аднак у гэтым сезоне ў некаторых паветах склаліся спецыфічныя ўмовы. Маю на думцы тое, што бульбы маем шмат, а іншых кармоў менш. Статыстычна падлічана, што маем у ваяводстве на 640 тыс. тон бульбы больш, чым патрэбна.

Таму ў 8 паветах нашага ваяводства (у тым ліку ў Гайнаўскім, Сямяціцкім і Бельскім) павялічана дапамога ў кармах. Там свінагадоўцы атрымліваюць за кожнага праданага для дзяржавы кормніка 200 кг збожжавых кармоў, а за кожны апарос — 150 кг. Бо справа ў тым, каб выкарыстаць вялікія шанцы, якія дае надвышка ў бульбе. Іменна бульба і збожжавыя кармы — асноўнае пры адкорме свіней. Аднак гэты корм спрыяе нарастанню тлушчу ў свіней. Таму трэба памятаць аб агульнапрынятых нормах і прынцыпах. Пры кармавых умо-

ДАДАТАК «НІВЫ» ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ
№ 6 (367) 7 лютага 1965 года

Спаткаліся мы на снежнай горцы. Групка дзяцей з Навасёлак з вясёлым шумам з'язджала з горкі. Мяне зацікавілі санкі. Вялікія, драўляныя, самаробныя. Дзеці падцягвалі санкі на вяршыню гары і ўсёй кампаніяй са смехам навальваліся на іх па сем-восем чалавек. Піск, смех, вясёласць — выгодныя санкі.

Падыходжу з фотаапаратам. Дзеці смяюцца. «Мы маем лепшыя санкі, купныя, мы зараз збегаем па іх», — прапануюць дзеці. Я не згаджаюся. Купленых санак ёсць многа, а такія не заўсёды можна ўбачыць. Самаробныя, але выгодныя.

На здымку Галінка Кочук з Навасёлак.

Я. Чэрнякевіч

РЭБУС

Прачытай, што тут напісана.

Пані Арыфметыка

Пані Арыфметыка!
Падумайце хоць раз —
Ці пальцаў на руках стае,
Каб слёзы падлічыць мае?
І гэта ўсё пра вас!

ЗАГАДКІ

У каюце малоткі
Лічаць мінуткі.

Вы, мусіць, самі бачылі
Далонь яго гарачую,
Дзе ён толькі правядзе —
Гладкі след за ёй ідзе.

Вялікае карыта
У зелені стаіць,
Вадою наліта,
На сонцы бліщчыць.

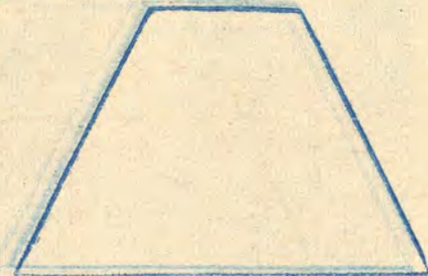
Першыя лыжы

Шмат стагоддзяў назад паўночныя плямёны займаліся толькі паляваннем. Па глыбокім снезе цяжка было хадзіць і паляўнічыя дадумаліся прывязваць да ног дошчачкі. Людзі, якія хадзілі па гарах, рабілі кароткія і шырокія лыжы. Часам іх спадыспаду аббівалі калматаю скураю. На такіх лыжах было добра ўзыходзіць па крутых адхонах — поўсць не давала лыжам спаўзаць назад. Паляўнічыя, што жылі ў тундрах, рабілі коўзкія лыжы. Левая была доўгая, а правая — карацейшая, каб ёю было ямчэй папіхацца. Лыжы ўвесь час мяняліся і паляпшаліся, пакуль не сталі такімі, як цяпер.

ЗАДАЧА

Разрэжце гэтую фігуру на чатыры роўныя часткі так, каб, склаўшы іх першы раз, атрымаць ромб, а склаўшы другі раз, атрымаць квадрат.

Адрас рэдакцыі: Białystok, ul. Wesołowskiego 1 „Zorka"

Хворы

Каля альтанкі, што стаіць пасярэдзіне двара, з самай раніцы сабралася некалькі хлопчыкаў і дзяўчынак. Важаком у іх чацвёртакласніца Каця, русавалосая дзяўчынка з сур'ёзным тварам. Дзеці збіраюцца гуляць у ката і мышку. Раптам да іх падбягае Жэня.

— А ў мяне ёсць трубка! — хваліцца яна.

— Дзе ты яе ўзяла? — пытае Каця.

— Мама дала. Яна купіла сабе новую, а гэтую аддала мне.

Мама Жэні працуе ўрачом, і трубка, што яна аддала дачцы, сапраўдная, доктарская.

Дзеці акружаюць Жэню і пачынаюць разглядаць жоўтую гумовую трубку.

— Давайце гуляць у бальніцу, — прапануе белагаловы Шура.

— Давайце! Давайце ў бальніцу! — падхопліваюць усе.

Дзеці выбіраюць Кацю доктарам. Натку — медсястрой. Ну, а хворымі будуць усе астатнія. Па чарзе, відома. Каця прынесла з дому тэрмометр. Натка нарабіла з цукру парашкоў, а з кавалачкаў яблык — таблетак. І гульня пачалася.

Першым у «бальніцу» прыйшоў тоўсценькі, чырванашчокі Ваня. «Доктар» спытала, што ў яго баліць.

— Дужа баліць у грудзях, — дрыготкім, як у старога дзеда, голасам адказаў Ваня. — І кашаль душыць, не дае спаць.

Каця змерала тэмпературу, прыставіла да грудзей Вані трубку, паслухала, паглядзела ў роце.

— Прастудзіўся крыху, дарагі, — сказала яна і дала Ваню «таблетак ад кашлю».

Пасля яго зайшла Светка, з палкай у руцэ. Яна вохкала, уздыхала і скардзілася, што ў яе «ныюць усе костачкі». «Доктар» доўга і ўважліва слухала «старую», а потым прыпісала ёй парашкі і мікстуру.

Нарэшце дайшла чарга да Шуры.

— А ты на што скардзішся? — спытала Каця.

— Горача мне, доктар. З учарашняга дня... І ў роце нібы высахла... — ціха адказаў «хворы».

— Сястра, змерайце яму тэмпературу, — загадала «доктар».

— Ляжце, калі ласка, вось на гэтую лаўку, — паказала «медсястра».

Шура лёг. Натка паставіла пад паху градуснік. Праз некалькі хвілін яна выняла градуснік і падала доктару. Каця паглядзела, і вочы яе шырока расшырыліся ад здзіўлення. Тэрмометр паказваў 37 з паловай градусаў.

— Ты хворы, — сур'ёзна сказала Каця.

— Ну, вядома, не здаровы, — згадзіўся Шура. — Мне горача...

— А ведаеш чаму? У цябе тэмпература. Самая сапраўдная тэмпература. І табе трэба ляжаць у пасцелі, а не гуляць на двары.

Шура недаверліва паглядзеў на Кацю. Потым ускапіўся з лаўкі і закрычаў:

— Няпраўда! Не можа быць!

— На, паглядзі сам.

Шура схапіў градуснік і ўпіўся ў яго вачыма. Што гэта? Бліскучы тонкі слупок унутры тэрмометра вышэй чырвонай лічбы. Значыць, у яго павышаная тэмпература. Але адкуль яна ўзялася? Ён жа адчувае сябе някепска.

— Можа твой градуснік няправільны? — пытае ён.

— Правільны. Мама заўсёды мерае ім тэмпературу, — упэўнена гаворыць Каця.

Шура хмурнее і апускае галаву.

— Што ж мне рабіць? — пытае ён праз хвіліну.

— Трэба ісці дамоў, — раіць Каця. Шура прыжмурвае вочы і доўга глядзіць на «доктара». Потым рашуча гаворыць:

— Я не пайду...

— Чаму?

— Я не хворы.

— Калі не хворы, маці зноў пусціць цябе на двор.

— Не пусціць, я ведаю. Ёй толькі скажы, што тэмпература, а адразу ў пасцель... — ледзь не плача Шура.

Усе змаўкаюць і спачувальна глядзяць на Шуру. Па тварах дзяцей відаць, што яны шкадуюць яго. Каця заклапочана трэ лоб, потым гаворыць:

— Але і заставацца на двары табе нельга. Можа быць яшчэ горш...

— У мяне ж нічога не баліць, — упарта паўтарае хлопчык.

Каця зноў пачынае ўгаворваць яго, але нічога не дапамагае. Нарэшце дзяўчынка строга пытае:

— Хворы павінен слухацца доктара ці не?

— Дык гэта ж гульня...

— Мала што гульня. Кажы: павінен ці не?

Шура хвіліну маўчыць. Потым ціха гаворыць:

— Па-ві-нен...

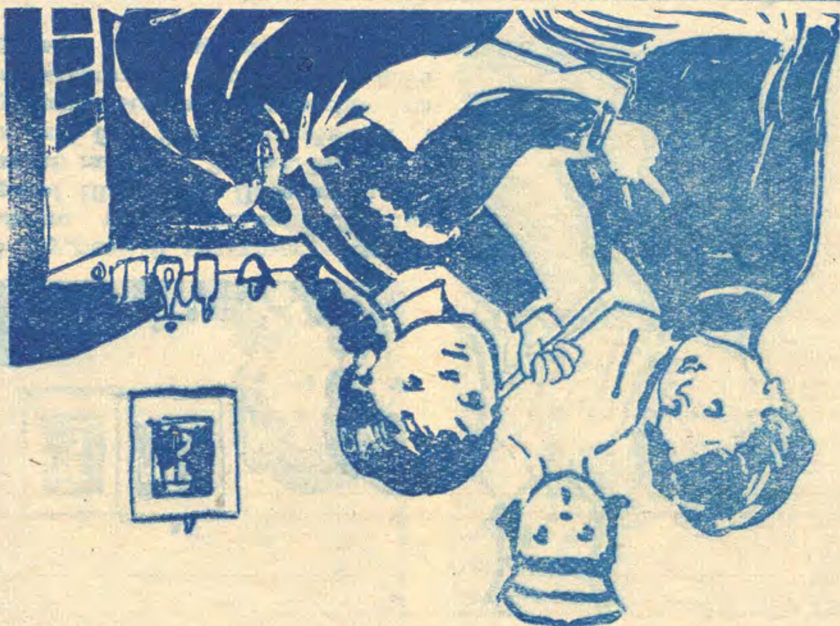
— Ну дык пойдзем да тваёй мамы. Яна будзе ў нас нібы за... прафесара... Як яна скажа, так і будзе.

І вось усе гуртам ідуць да Шуравай маці. Яна мерае сыну тэмпературу. Правільна — тэмпература павышаная.

— Дзякуй вам, дзеткі! — шчыра кажа маці і частуе ўсіх цукеркамі. — А ты, сынок, паляжыш крыху ў пасцелі, папраўішся і зноў будзеш гуляць з таварышамі.

— Хутчэй папраўляйся, Шура! — наперабой гавораць дзеці і выбягаюць на двор.

П. Рунец

ЛЫЖНІКІ

Словы Э. Агняцвет

Ад узгорка да узгорка
Мы ляцім, ляцім, ляцім,
А за нашаю пяцёркай
Серабрысты ўецца дым.

Што нам гурба снегавая?
Мы даўно знаёмы з ёй.
Нам здалёк сасна ківае
Вечна новай галавой.

Мы імчымся ў свет шырокі —
Зноў прыгоркі, зноў лясы.
Хай мароз бярэ за шчокі,
Хай званчэюць галасы.

Не пашкодзяць і мяцелі, —
Стане спрытным кожны рух!
Хай жыве ў здаровым целе
Малады здаровы дух.

Для самых маленькіх

Праўду кажуць ле вочкі...

Вочкі,
Нівы вугалёчкі,
Броўкі,
Быццам бы падкоўкі,
Стужкі, стужкі,
Заплятушкі,
Чаравічкі —
Невялічкі.

Верка скача,
Верка плача
І смяецца на ўвесь рот.
Праўду кажуць ле вочкі,
А язык — наадварот.

Вы спытайце ў Веркі імя,
І адкажа Верка:
— Хіма.

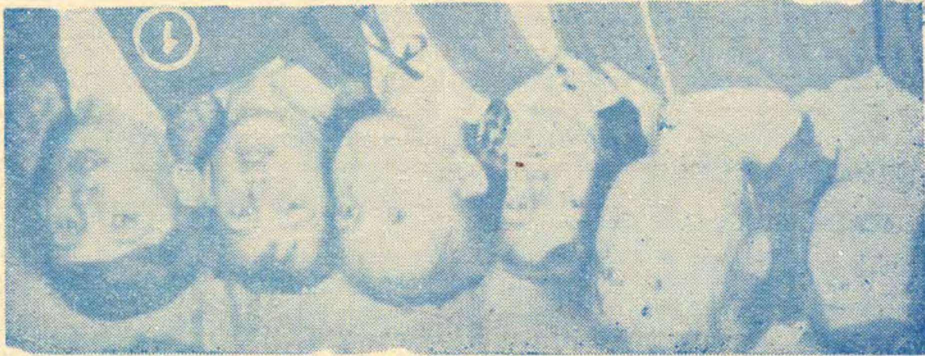
Прыйдзе к бабцы — ды з парога:
— Не варылі мы нічога,
За сталом мы пасядзелі,
Нічагусенькі не елі.

— Распранайся, Верачка,
Вось твая талерачка.
Ці ж бабулька ведала,
Што ўжо Верка снедала?

— Хочаш, Верка, малака?
— Вельмі хачу, ага,
Мамка з поўненькім вядром
Ад Красулі ішла,
А Красуля — капытом,
Малако ўсё разліла.
Абурaецца бабуля:
— Ах, свавольніца Красуля. —
Бабка малако падносіць:
— Што яшчэ ў вас адбылося?
— Рэшата кот скінуў з лаўкі,
І пабіліся ўсе яйкі.
— Ты, дзіцятка, не гаруй,
Зараз лек адвару, —
Бабка ўнучку суцяшае
Ды кату ўсё пагражае:
— Зловім мы яго, зладзюгу,
Пакаштуе ён папругі.
Верка ўспомніла, вядома,
Што сказала несвядома,
Не было ніякай страты,
Кот ні ў чым не вінаваты.
Да бабулькі Верка з ласкай:
— Лепш даруем мы кату.
Адпачні ты, калі ласка,
А я хату падмяту.

А. Пысін

НА ЁЛЦЫ

1965 года а гадзіне шаснаццатай.
Чакаем Цябе з нецярплівасцю.
Вучні пачатковай школы ў Зубаве».

З прыемнасцю я паехала на ёлку. І потым не шкадавала. Ёлка адбылася цудоўна. Ужо не гаворачы аб вельмі цікавай двухгадзіннай праграме, трэба адзначыць, што кожны вучань пабываў на сцэне, ды яшчэ і не адзін раз. Кожны хацеў выступіць. І кожны выступіў, ды і як удала.

Алe раскажу ўсё па парадку. Па-

15 студзеня ў рэдакцыю «Зоркі» прыйшло такое пісьмо: **«Дарагая «Зорка»! Пішуць да Цябе вучні пачатковай школы ў Зубаве. Мы вельмі хацелі б з Табой пазнаёміцца і таму вырашылі цябе запрасіць на нашу навагоднюю ёлку. Наша ёлка адбудзецца шаснаццатага студзеня**

сля кароткага выступлення кіраўніка школы, на сцэну ўзышоў хор. Прыгожа спяваюць дзяўчаткі і хлопцы, аж слухаць хацелася. Кожная песня чаргавалася з вершамі аб ёлцы і Варшаве. (Бо трэба зазначыць, што гэтая ўрачыстасць была адначасова прысвечана і 20-ай гадавіне вызвалення сталіцы і 700-й гадавіне яе заснавання).

Затым на сцэну выйшлі гарцэры. На наступным здымку вы бачыце гарцэрскага Герода са скіпетрам — знакам сваёй імперскай улады. Першакласнікі падрыхтоўвалі мантаж цікавых песень і вершыкаў і выступілі ў высокіх, каляровых, вельмі прыгожых шапках. Канцэрт усім вельмі спадабаўся. Асабліва цешыліся мамы, таты і бабулі, калі ўбачылі якія здольныя іх сыны і ўнукі.

Потым была супольная вячэра з

чаем, булкамі з маслам і каўбасой і вялікай колькасцю пячэння і цукеркаў. Але як усім смакавала за супольным сталом! Як ніколі! А гляньце, які цудоўны дзед Мароз. Ён усім прынёс падарункі.

Навагодняя ўрачыстасць закончылася весёлай забавай.

ЗМАНЛІВЫЯ МІЛЬЁНЫ

Пабываўшы ў Бельскім ПОМ выходзіш з даволі дзіўным уражаннем. На першы погляд тут як бы ўсё добра, аж вельмі добра. Планы выкананы і нават перавыкананы на сотні тысяч злотых. Напрыклад, у 1964 годзе планаваную суму каля дзевяці мільёнаў злотых перавыканана амаль на два мільёны больш. Здавецца, лепшай рэалізацыі і быць не можа...

Аднак, калі я спрабаваў пагаварыць з людзьмі аб справах свайго ПОМ, адчуў, што няма шчырасці. Гэта шчырасць часамі паяўлялася ў іх толькі пасля працы, увечары, у чатырох сценах роднай хаты. Нічога не выйшла і з маёй гутаркі з прадстаўніком кіраўніцтва мясцовай партыйнай арганізацыі, які, памяўшаўшы, завёў мяне... проста да дырэктара.

Дырэктар ПОМ Часлаў Хмяльніцкі, чалавек цвёрдай рукі і энергічны. У Бельску чуў я высокія апініі, што Хмяльніцкі з'яўляецца стопрацэнтавым дырэктарам, непадатлівым і рашучым. Кіравацъ ПОМ-ам нялёгка, каштавала шмат здароўя...

ПОМ патрэбны

ПОМ патрэбны, перад усім, сельскагаспадарчым гуртаам. Вось, напрыклад, прыехалі з гуртка ў Трусцы, каб закупіць запасныя часткі, утулкі для рукавіка трактара. Прыехалі, але не купілі, хаця ўтулкі былі, а іх цана ірундовая — па 4 зл. штука. Не купілі, таму што не было каму зацвердзіць мізэрны рахунак продажы, бо якраз не было... дырэктара! Ад'ехалі з нічым у гарачы час жніў. У выніку трактар прастаяў хіба з паўмесяца без работы.

Маем дачыненне з парадаксальнай сітуацыяй, у якой энергічнасць дырэктара Ч. Хмяльніцкага давяла да таго, што ніхто з падначаленых яму кіраўнікоў не надта квапіцца рашаць у чым-небудзь без яго ведама, нат у дробных справах. Адсюль простая дарога да выгодніцтва, застою ініцыятывы, адсутнасці пачуцця адказнасці. Вядома, найлепш хавацца за дырэктараву спіну, ва ўсім падтакваць яму, не дыскутаваць.

Такая сітуацыя асабліва небяспечная, калі возьмем пад увагу тое, што ад ПОМ залежыць дзейнасць многіх сельскагаспадарчых гурткоў. А тое, што ПОМ перавыканаў свой план на два мільёны злотых больш, не сведчыць яшчэ аб тым, што добра выконвае свае заданні.

Для прыкладу вось такі факт. Недзе на вясну зроблена капітальны рамонт трактара Урсус Ц-325 для сельскагаспадарчага гуртка ў Сяклюках. Рамонт зроблена нядбайна, не выменена закамянелага радыятара. Трактар беспрадукцыйна прастаяў цэлае лета, хаця сяклюкаўцы дзесяткі разоў прасілі бельскі ПОМ, каб уставіў новы радыятар альбо хаця ачысціў закамянеласці ў старым. Гэты рамонт аброс у легенду, аб ім гаварылі ў вярхах павятовай улады, дырэктар бажыўся выправіць недагляд. І нічога не памагло, як было, дык засталося па сённяшні дзень. Таемна пагалас аб ПОМ-аўскім сабепанстве, як ястраб кружыць над прычэпаю сельскагаспадарчага гуртка ў Боцьках. Паўтара году таму назад саспаваліся ў прычэпе падшыпнікі і ніяк нельга дагаварыцца з ПОМ, каб адрамантаваць няшчасную прычэпу, што тырчыць каля мястэчковага млына.

За падобнымі прыкладамі не трэба далёка сягаць. Яны, як страшыдла, выпаўзаюць у кожнай размове з вяскоўцамі. Дырэктар Ч. Хмяльніцкі напэўна мае рацыю гаворачы, што ў сельскагаспадарчых гуртках часта густа не ўмеюць даглядзець сваіх машын. Але ён разумее, што гэта рацыя не апраўдвае ПОМ. Гаворыць, што ацэнка на «добра» працы ПОМ была б перабольшанай. Праўдзіва сказана!

Што рабіць, каб ПОМ стаў тым, чым павінен быць? У першую чаргу неабходна мець спецыялістаў з вопытам і тэхнічнай адукацыяй. Такіх у ПОМ-е, па праўдзе кажучы, няма. Былі тут інжынеры, пабылі, ды адышлі. Кажуць, знайшлі сабе выгаднейшыя пасады... Зрэшты, у ПОМ усе на ўсё глядзяць праз прызму выгоды, спакою. І, хіба, каб дабіцца толку з ПОМ-ам, трэба пачаць іменна, ад вайны супроць той выгоды, спакою...

Не дзіўлю, што ў гэтакай атмасферы дырэктар перастаў усур'ёз лічыць на каго-небудзь, кожную дробязь робіць (падпісвае) сам. Не знайшлося ў ПОМ-е арганізаванай сілы, каб выступіць у абароны правільна зразумелых інтарэсаў ПОМ-аўскай гаспадаркі. Пераважыў вузкі эгаізм, беспрынцыповасць, баязлівасць. **Пастаўлена знак роўнасці паміж ПОМ-ам і дырэктарам.** Гэту дзіўную арыфметыку падмацавана расказамі пра дырэктараву мсцівасць...

У гэтым артыкуле выступае імя і прозвішча толькі дырэктара. Другія не лічацца; другія не хочуць, каб лічыліся яны.

— Мая хата з краю...

КАСТУСЬ ЯНКОЎСКІ

МІНСКАЯ ПРАГРАМА

Праўленне аддзела БГКТ у Мілейчыцах змяшчаецца ў даволі прыемным і цёплым памяшканні. Тут па-сапраўднаму культурна можна праводзіць доўгія зімовыя вечары. Найбольшай папулярнасцю карыстаецца тэлевізар. Прысутныя вельмі цікавяцца тэлевізійнымі перадачамі з Мінска, якія ідуць па 7-му каналу і пры дапамозе яшчэ адной спецыяльнай антэны. Апрача кіна - фільмаў можна пабачыць выступленні эстрадных груп, самадзейных мастацкія калектывы, выступленні савецкіх артыстаў.

Ад 10-га да 20 студзеня ў Савецкай Беларусі праводзілася дэкада рускага мастацтва. У гэты час заўсёды было запоўнена памяшканне аддзела. З захапленнем усе слухалі канцэрты вядомых рускіх кампазітараў, салістаў і хораў.

На здымку: члены БГКТ захапляюцца выступленнямі народных артыстаў СССР.

Сяргей Крэйза
Мілейчыцы

Палеміка

АДЗІНОЦТВА З НЕАБХОДНАСЦІ

Чытаючы дыскусійныя артыкулы, якім пачатак даў у мінулым годзе Ул. Паўлючук, шэраму вясковаму чытачу «Нівы», які з'яўляецца ў сваёй большасці, проста заходзіць «ум за розум». Дыскусія гарачая, абшырная, часта з'едлівая, а часам мала зразумелая для гэтага ж чытача. Як з рога дастатку сыплюцца цытаты даўнейшых вялікіх мысліцеляў і сучасных. Адзін аўтар артыкула просіць пазбягаць адзіноцтва, другі горача заклікае не пазбягаць яго. Адзін паўлючукоўскага героя Дамяна называе адсталым чалавекам, самалюбам, другі гатоў узнесці яго на вышыню горкаўскага Чалавека - Творца, Чалавека-Бога.

Паўлючукоўскі герой Дамян узлаваўся на куму, сватоў, суседзяў за тое, што пазволілі яму ажаніцца з ліхою Манькаю, прадае каровы, коні, свінні, выязджае ў Беласток у дом з «вялікімі балконамі», і раптам чуецца адзінокім, бо на Доўгай вуліцы нават парася забараняюць трымаць. Для ратавання Дамяна і Манькі, увайшоўшай у распусту, радзіць М. Гайдук скіраваць іх у вячэрнюю школу, можа там ім адкрыюць вочы і яны зразумеюць, што зрабілі вялікую памылку і «вернуцца на бацькоўскі загон».

Не ведаю, ці трэба вучыць Дамяна, бо не кожны пераехаўшы з вёскі ў горад «неабцёсанае палена», можа і Дамяну добра знаёмыя і Сартр, і Шаф, і Дзюркгайм, і многія іншыя, але ведаю адно, што Дамян мае вялікі жыццёвы спрыт, калі за такі кароткі час у Беластоку патрапіў улезці ў дом з «вялікімі балконамі».

Дамян і Старая Вёска — гэта твор уяўлення. Паспрабуйце знайсці, не, як кажуць, «са свечкай», а з добрым электрычным ліхтарыкам, сёння Старую Вёску.

У мінулым годзе мы святкавалі Дваццацігоддзе Народнай Польшчы, якой урад і праца народа прычыніліся за гэтыя дваццаць год да таго, каб знікла з карты Польшчы Старая Вёска. Няма сёння Старой Вёскі. Сучасная вёска цёмнаю ноччу зіхаціць электрычным святлом так як і горад, а культура штодзённага жыцця хутка ўваходзіць у быт гэтай вёскі, выкідаючы за борт жыцця ўсё што старое.

Але і з Новай Вёскі мог Дамян з Манькаю пераехаць у горад, бо сёння ёсць для гэтага спрыяльныя ўмовы, аб якіх пісалі маю папярэднікі, але перасоўваў не для таго, каб марыць у адзіноцтве, а для таго, каб працаваць на сацыялістычным прадпрыемстве. Няма там часу на адзіноцтва. Аднак ёсць свет адзіноцтва. Адзіноцтва з прымусу. Пакідаючы вёску, пакінуў Дамян у вёсцы старую маці. Можа для таго, каб мець якісьці час забяспечаная «гаспадарчага заплечча», можа ў доме з «вялікімі балконамі» запесна, а можа і сама маці захацела дажываць свой век на «родным пясочку», якому аддала яна большасць свайго жыцця. Гадуе яна кароўку, гадуе свінні, садзіць бульбу. Жывецца ёй нялёгка, але да цяжкасцей яна прывыкалася, бо ўсё жыццё для яе было цяжкім.

Найцяжэй ёй тое, што яна адна ў чатырох сценах, жывой душы няма, толькі такі самы стары кот, з якім яна часамі гутарыць, часамі раіцца. Доўжацца гадзіны адзіноцтва ў свядомасці, што гэта адзіноцтва закончыць толькі смерць. Дзюркхайм ёй невядомы і тэорыі яго нястрашны.

Адной пацехай у яе жыцці ёсць тая надзея, што якогасьці дня ле сынок да яе прыедзе. Прыедзе, каб узяць у мяшок бульбы, ці забіць падкормленага парсюка, ці ўзяць смятаны і масла.

Прыедзе і ад'едзе, а ў маці ў памяці надоўга застанецца гэтая шчаслівая хвіліна, якая робіць лягчэйшым яе адзіноцтва.

І вось, калі б Дамян не толькі «пажывіцца» прыязджаў да маці, і не для дабрага тону, і не шляхам ласкі, а часцей прыязджаў да маці кіруючыся пачуццём сыноўскага абавязку, не існаваў бы свет адзіноцтва для маці, для Дамяна.

К. Пятэльскі
Крушыняны

вах гэтага сезона можна гадаваць свіней не толькі на мяса, але і на саланіну.

Але не трэба гэта разумець так, што цяпер не акрэсліваецца верхняя граніца вагі. Адразу і ясна скажам: 200-кілаграмовыя парсюкі — гэта доказ неразумення фізіялогіі, гэта доказ, што гаспадар не лічыцца з коштамі, бо гэта напэўна менш аплочваецца. Таму за верхнюю граніцу ў паветах, дзе ёсць надвышка бульбы, трэба было б прыняць 150 кг, а ў астатніх — 110 кг.

ЦІ 200?

На чым аснаваны гэтыя вывады? Галоўным чынам на дакладных разліках, якія гавораць, што на прадукцыю аднаго кілаграма тлушчу ідзе ў 2 або ў 3 разы корму больш, чым на 1 кг мяса. Паколькі цэны на мяса і саланіну амаль аднолькавыя, лёгка зразумець, што не аплачваецца гадаваць свіней на саланіну.

У дадатку старэйшы арганізм горш засвойвае кармы, бо жывёла мае слабейшыя зубы, горш выдзяляюцца кармавыя сокі, горш пагльнаюцца кармавыя рэчывы. Усё гэта разам дазваляе сцвердзіць, што толькі кароткатэрміновы адкорм, адкорм на мяса аплачваецца і варты распаўсюджвання.

Інж. М. СУХАЖЭБРСКІ

ВЯСКОВЫЯ КАМІТЭТЫ ФРОНТУ АДЗІНСТВА НАРОДА

Тэрэновыя камітэты Фронту адзінства народа знайшлі ў нашым грамадстве добры грунт. Іх уплыў пашыраецца. Гэтыя камітэты ідуць на руку самым актыўным запатрабаваным людзей. У нашых беластоцкіх умовах, вядома, найважнейшым з'яўляецца павышэнне выдайнасці з гектара. Дзейнасць камітэтаў да гэтага і зводзіцца. Вось, напрыклад, у Бельскім павеце адбылося навучанне старшынь вясковых камітэтаў ФАН. Тэма: развіццё сельскай гаспадаркі на базе пастановы IV З'езда партыі. Удзел прыняло 139 асоб.

(вл)

НА КУРГАНЕ МАМАЯ

У Волгаградзе на версе слаўнага Кургана Мамая будуецца гіганцкі помнік героям вялікай бітвы над Волгай. Аўтар праекта помніка — вядомы савецкі скульптар Яўгені Вучэціч. Галоўная скульптура помніка будзе мець 80 метраў вышыні.

ЯЛТА 1945

20 гадоў таму назад адбылася ў Ялце на Крыме адна з трох вялікіх канферэнцый часоў II сусветнай вайны.

Ялцінская канферэнцыя працавалася ад 4 да 11 лютага 1945 года. На чале пасобных дэлегацый стаялі: Сталін, Рузвельт і Чэрчыль. Абрады пачыналіся раніцай і канчаліся позняй ноччу. У першай палове дня збіраліся вайсковыя дарадчыкі і міністры замежных спраў. У чатыры гадзіны пасля абеду сустракаліся галовы трох дэлегацый, абмяркоўвалі рэзультаты нарад вайсковых і палітычных дарадчыкаў і прымалі канчатковыя пастановы.

Адной са спраў, якая заняла найбольш месца ў абрадах ялцінскай канферэнцыі, была праблема будучыні Польшчы. Дзе павінны быць праложаны межы новай Польшчы? Які ўрад павінен прадстаўляць інтарэсы Польшчы — эміграцыйны ў Лондане, ці дэмакратычны, створаны ў самай Польшчы? Такія былі асноўныя пытанні т. зв. «польскай праблемы?» У час канферэнцыі савецкі ўрад стаяў на становішчы, што Польшча павінна адрадзіцца не захопам беларускіх, украінскіх і літоўскіх земляў, а паваротам на адвечна польскія заходнія землі.

Ялцінская канферэнцыя пастанавіла, што польска-савецкая мяжа праложана будзе ўздоўж т. зв. «лініі Керзона», якая была прынята за найбольш правільную яшчэ ў 1919 годзе праз найвышэйшую раду альянцкіх дзяржаў, з пэўнымі адхіленнямі ад гэтай лініі ад пяці да васьмі кіламетраў на карысць Польшчы.

Незадаволены з ялцінскіх пастаноў адносна ўсходніх межаў быў толькі эміграцыйны польскі ўрад, што між іншым прычынілася да далейшай яго ізаляцыі на міжнароднай арэне.

Тры вялікія дзяржавы ў Ялце згадзіліся таксама адносна павароту Польшчы на старыя, заграбленыя немцамі, Заходнія землі. У канчатковых пастановах канферэнцыі гаварылася, што Польшча атрымае «істотны прырост сваё тэрыторыі на поўначы і на захадзе». Не ўзгоднена, аднак, дакладнай заходняй мяжы Польшчы, адкладаючы гэтае ўзгадненне на пазней.

Многа месца ў Ялце занялі справы будучага ўрада Польшчы. Злучаныя Штаты і Англія ўтрымлівалі ў той час дыпламатычныя суадносіны з польскім эміграцыйным урадам у Лондане, а Савецкі Саюз прызнаў часовы ўрад створаны ў самой Польшчы, з якім навязаў афіцыйныя дыпламатычныя суадносіны.

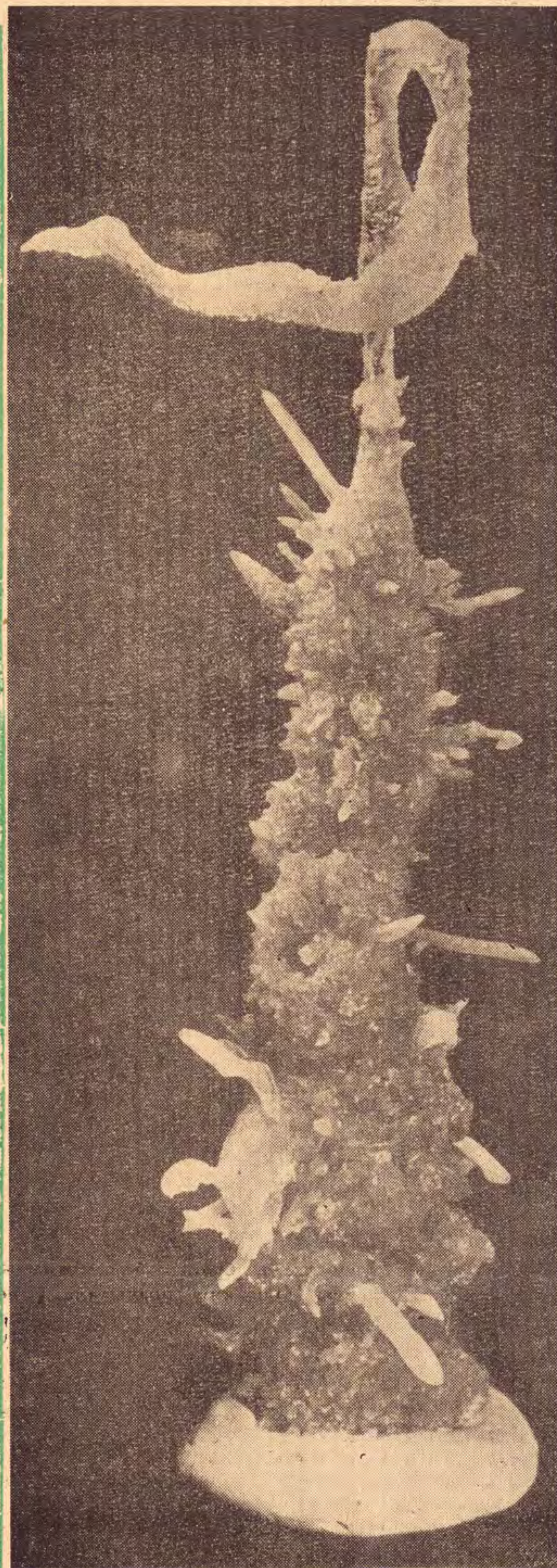
Эміграцыйны лонданскі ўрад не толькі не прадпрыняў аніякіх крокаў у напрамку навязання кантактаў з дэмакратычнымі сіламі Польшчы, але ставаўся штораз больш антысавецкім і рэакцыйным.

На пачатку дыскусіі над гэтай справай заходнія дзяржавы спрабавалі ігнараваць часовы ўрад і запрапанавалі, каб за адзіных прадстаўнікоў Польшчы прызнаць эміграцыйную кліку. Аднак гэтыя дэлегацыі вымушаны былі адступіць ад такой прапановы, убачыўшы яе нерэальнасць.

Іншым праектам заходніх дзяржаў было стварэнне новага ўрада на аснове лонданскай групы. Зразумела, што Савецкі Саюз не мог згадзіцца на гэта, так як адзіным законным урадам Польшчы быў дэмакратычны народны ўрад, які цешыўся поўнай падтрымкай прыгнятаючай большасці польскага народа. Пасля доўгіх спрэчак прынята пастанову, у аснову якой ляглі савецкія прапановы.

«Існуючы зараз у Польшчы часовы ўрад, — гаварыла пастанова, — павінен быць зрэарганізаваны на шырокай дэмакратычнай падставе з уключэннем дэмакратычных кіраўнікоў з самой Польшчы і палякаў з-за мяжы. Гэты новы ўрад павінен атрымаць назву Польскага часовага ўрада адзінства народа».

Для гэтага паклікана спецыяльную камісію, якая складалася з прадстаўнікоў Савецкага Саюза, Злучаных Штатаў і Англіі. Заданнем камісіі было правесці кансультацыі з народным урадам у Польшчы і з польскімі палітычнымі сіламі ў краіне і за мяжой, з мэтай стварэння ўрада адзінства народа. Пасля стварэння такога ўрада ЗША і Англія мелі навязаць з ім дыпламатычныя суадносіны, парываючы іх з эміграцыйным урадам. Як ведама, урад адзінства народа быў створаны летам 1945 года. Такім чынам справядлівая развязка польскай праблемы на ялцінскай канферэнцыі была асягнута дзякуючы намаганням СССР, поўнасцю адпаведная так інтарэсам польскага народа, як і Савецкага Саюза, інтарэсам міру ў Еўропе. Дакладнае выкананне гэтых пастаноў стварыла карысныя ўмовы развіцця моцнай, незалежнай, дэмакратычнай Польшчы. (п)

На працягу стагоддзяў, а нават тысячагоддзяў у цемені пячор ідзе працэс утварэння цудоўных сталактытаў накшталт незвычайных фігур, рэзьбаў. Сталактыты — гэта рэзультат работы вады працякаючай скрозь шчыліны ў вапнавых слаях. (а-ся)

Тры дні Дзяменцяў правёў у порце і дасканала вывучыў усю яго велізарную тэрыторыю. Зрэшты, не, не ўсю. Нягледзячы на ўсе свае хітрыкі, ён не змог трапіць на гэтак званы «аператыўны прычал», які знаходзіўся на вузкай касе, якая далёка ўрэзвалася ў мора. Караблі падыходзілі толькі туды. Да праходу на аператыўны прычал яшчэ два тыдні назад камандванне ўвяло спецыяльныя пропускі. Дзяменцяў бачыў, як гэты пропуск паказвалі патрулю, але бачыў здалёк і, якія гэты пропускі, даведацца не мог. У дадатак ён выявіў, што такія пропускі мае вельмі абмежаваны круг людзей і галоўным чынам афіцэры не ніжэйшыя маёра. Між тым усё ў порце гаварыла аб тым, што эвакуацыя войск павінна пачацца ў самы найбліжэйшы час...

Ахоплены трывогай, Дзяменцяў вярнуўся на кватэру. Гаспадыня паклікала яго вячэраць; ён адказаўся, спаслаўшыся на галаўны боль. Замкнуўся ў сваім пакоі, сеў да стала і пачаў напружана абмяркоўваць становішча.

У гэту ноч Дзяменцяў не паспаў і дзвюх гадзін. Раніцай ён накіраваўся ў атэль «Брысталь». У атэлі

23

Дзяменцяў падыйшоў да парт'е:

— Я лічуся ў вас у трыста пятым пакоі. Выкрасліце мяне, я знайшоў кватэру. Маёр Зандэль яшчэ жыве там?

— Ён толькі што прайшоў у рэстаран. Дзяменцяў здаў шынель у гардэроб і ўвайшоў у рэстаран. Ён адразу ж убачыў маёра Зандэля.

Яны сустрэліся як старыя сябры. Зандэль паклікаў афіцыянта і заказаў снеданне для Дзяменцява.

— Сёння мая чарга частаваць, — сказаў ён. — Наколькі я разумею, вы знайшлі кватэру. І аба мне, зразумела, забылі.

— Так, кватэра ёсць.

— А я, пакуль вы прападалі, знайшоў вам работу. (Дзяменцяў паглядзеў на Зандэля радасна і быццам не веручы). Ну так, знайшоў. Праўда, работа не вельмі салодкая, але ўсё ж работа. І вы хутчэй за іншых атрымаеце магчымасць выбрацца адсюль. Я служу ў аддзеле па арганізацыі цывільнага тыла. Мы займаемся вывазам адсюль у райх каштоўнай маёмасці. Разумееце?

— Разумею. Але... ці Германіі гэта маёмасць яшчэ патрэбна?

— Мы аб гэтым не думаем, — сказаў Зандэль, — і вам не рэкамендую думаць. Дык вось, два дні назад гестапа ўзяло з нашага аддзела аднаго афіцэра.

— За што?

— Ён адмовіўся выконваць загад. Ды чорт з ім! Я сказаў начальніку аддзела аб вас. Сказаў добра, як трэба, і ён згадзіўся з вамі пагаварыць. Мы пойдзем да яго цяпер жа... Яго прозвішча Мельх. Герман Мельх...

Дзяменцяў ледзь не рассмяяўся: «Зноў Мельх».

— Ён вельмі складаны чалавек, — працягваў Зандэль, — я ведаю яго даўно, мы разам вучыліся ў афіцэрскай школе. У час вайны ён хутка зрабіў кар'еру, хоць на фронце не быў ні разу. Усю вайну ён займаўся гэтымі самымі цывільнымі тыламі. У яго велізарныя сувязі. Я бачыў у яго фатаграфію, дзе ён сфатаграфаваны з Борманам. Нядаўна ён паказаў мне асабісты ліст ад Розэнберга. Ён крыху хвастун. Але галава ў яго магутная. Працаваць умее.

24

Праз гадзіну Дзяменцяў разам з Зандэлям увайшлі ў кабінет Германа Мельха.

У прасторным пакоі за велізарным сталом сядзеў маленькі чалавек. Над паліраванай раўнінай стала як шэры грудок, віднелася яго галава. Калі Зандэль і Дзяменцяў увайшлі, грудок рухнуўся, і тут жа з-за стала выскачыў Герман Мельх.

— Гэта той афіцэр, аб якім я гаварыў... — Зандэль за локаць вывяў наперад Дзяменцява.

Мельх прывітаўся з Дзяменцявым. Рука ў яго аказалася цвёрдай, моцнай. Мельх правёў афіцэраў у куток кабінета, дзе стаяў нізкі столік, абвакolены некалькімі крэсламі. Усе ўселіся ў крэслы. Мельх не зводзіў вачэй з Дзяменцява. Яны глядзелі адзін другому ў вочы і маўчалі.

— Зандэль сказаў вам, у чым заключаецца работа аддзела? — спытаў урэшце палкоўнік.

— Так. Але не ў дэталях, — цвёрда адказаў Дзяменцяў.

— Хто вас ведае, хто можа рэкамендаваць?

Дзяменцяў сумна ўсміхнуўся:

— Хто можа ведаць салдата? Калі камандзір маёй дывізіі выберацца ад рускіх, як выбраўся я, ён скажа вам аб мне, што я салдат як салдат. Гэта характарыстыка была ў генерала Фельдмаера самай высокай.

— Дык вы з дывізіі гэтага старамоднага дзівака?

Дзяменцяў рэзка падняўся і сказаў:

— Пане Мельх! Дзе б я не служыў, хто б не быў маім камандзірам, імя камандзіра для мяне святое, а яго загад — закон! І я нікому не дазволю трэціраваць майго камандзіра, за якога я ішоў на смерць!

Дзяменцяў зрабіў гэты смелы ход і ўпіўся аддanымі вачыма ў Мельха.

Разлік Дзяменцява быў просты. Па-першае, гутарку аб сувязях і знаёмствах лепей спыніць — тут лёгка прамахнуцца; па-другое, ён вырашыў, што Мельху

25

ТРЫБУНА чытачоў

Добры гаспадар

Васіль Дубіцкі з вёскі Рэпіска (Гайнаўшчына) за апошнія гады значна падняў узровень сваёй гаспадаркі. За гэта ў 1962 годзе атрымаў ён ад дзяржавы на выплату пародзістага бугая. Бугай гэты заўсёды добра дагледжаны, так што кожны год на павятовым аглядзе бугаёў Васіль Дубіцкі атрымоўвае за свайго бугая грашовую ўзнагароду.

На палях гэтага гаспадара ўсе амаль культуры даюць высокія ўраджаі. Жонка яго, Люба, кожны год атрымоўвае багатыя ўраджаі трускалак. З абавязковымі пастаўкамі і падаткамі гэтая сям'я заўсёды разлічваецца ў палажаны час.

Міша Тэлешэўскі
вёска Рэпіска

Для дзяржавы і на экспарт

У трох гайнаўскіх прадпрыемствах — тартаку, хімічнай і «Гаймаклесе» працуе амаль што 2100 асоб. З кожным годам узрастае іх прадукцыя, у тым ліку экспартная прадукцыя. Зараз хімічная і Гаймаклес на заграпічныя рынкі даюць прадукцыі больш як на 15,5 мільёнаў зл. Тартак дае тры разы больш сваёй прадукцыі на экспарт (у Англію, Бельгію, НРД, НРФ), чым успомненыя два прадпрыемствы. У суме гайнаўскія прадпрыемствы прызначаюць на экспарт 1/6 сваёй прадукцыі. Павелічэнне экспарту ў гэтых прадпрыемствах стала магчымым дзякуючы вырабу мазаікавага паркету ў тартаку, прыладаў для лясного промыслу ў Гаймаклесе і высокай якасці медыцынскага вугалю ў хімічнай.

Ю. Козак
Гайнаўка

НЕПАДРЫХТАВАНЫЯ ПАЖАРНІКІ

У Дзянісках ужо мінула год, як існуе пажарная каманда. Кіраўніком яе з'яўляецца В. Несцярук, а механікам А. Анішчук і Ю. Антанюк. У снежні ў Плёсках быў пажар. Каб хутчэй заехаць на пажар, пажарнікі сядаюць на трактар, а апошнія мелі ехаць пажарнай машынай. Пасля аказалася, што няма механікаў і што машына сапсаваная. І так, пажарнікі пастаялі, а потым разышліся дамоў. Машына сапсаваная стаіць да сённяшняга дня ў рамізе. На пачатку студзеня выбралі новага кіраўніка Васіля Цімашука. Але і пры новым кіраўніку машына стаіць далей неадрамантаваная. Няма каму яе адвесці ў Бельск. І надалей пажарнікі не з'яўляюцца гатовымі, каб несці дзейсную дапамогу.

Чытач з Дзяніcак

МОДА

ОЛЯ ПРАЦУЕ АКТЫЎНА...

Грамадская бібліятэка ў Старым Ляўкове перанесена ў прышкольную святліцу. Бібліятэкарам ужо некалькі гадоў працуе маладая вясковая дзяўчына Оля Харкевіч з Дамбровы, што непадалёк Ляшукоў. З працы Олі ўсе чытачы задаволены. Заўсёды тут убачыш ляўкоўскіх вучняў і старэйшую моладзь. За столікамі чытаюць газеты, развязваюць красворды, захапляюцца цікавымі кніжкамі.

Старэйшыя, якія раней вучыліся ў школе сельскагаспадарчай падрыхтоўкі, цікавяцца сельскагаспадарчай кніжкай і сучаснай агратэхнікай. Оля арганізуе конкурсы для чытачоў. Робіць стэнды закупленых кніг, насценгазеты бібліятэчнага характару, выстаўкі часопісаў, новыя лозунгі. У бібліятэцы, хаця цеснавата, але затое ціха, утульна і прыемна пачытаць.

Чытальніцтва тут расце. Оля раіць, што выбраць, бо ўжо многа кніг прачытала і ведае, што каму лепш пазычыць да чытання. Ведае, што каго цікавіць. Нічога тады дзіўнага, што яе тут паважаюць. Ужо цяжка нават уявіць працу бібліятэкі без Олі Харкевіч.

— Трэба любіць працу, — пачуеш ад Олі, — а тады будуць і дасягненні. А вопыт і практыка прыходзяць з цягам часу.

Варта ж сказаць, што Оля дабілася аднаго і другога.

Янка Цялушэцкі
Новае Ляўкова

ВОСЬ ЯКІЯ ЛЮДЗІ

Парасла — маленькая вёсачка на Гайнаўшчыне, распалажана на ўзлессі Ляцкай пушчы. Віктар Харашэўскі, жыхар гэтай вёсачкі, з'яўляецца старым паляўнічым. Як толькі снег прыкрыў зямлю, ён развёз па лесе і палях спецыяльныя будкі для кармлення птушак і звяроў. На жаль, гэтыя будкі з ежай доўга не стаялі. Ёсць такія бессаромныя людзі, якія забіраюць сена, а будкі раскідаюць.

Тое ж самае сцвярджае другі паляўнічы, Сцяпан Харкевіч са Слабодкі: «Паставіў я, — гаворыць ён, — моцную будку на слабодаўскіх палях, абабіў яе саломаю, а ў сярэдзіну палажыў ежу. Праз нейкі час заходжу туды і што ж бачу: будка раскідана, салома павыцяганa, а сена забрана. Вось якія бессаромныя людзі ёсць у нашых вёсках».

Т. Х.
Ляніцкі

НАША ШКОЛА

Пачатковая школа і агульнаадукацыйны ліцэй у Міхалове налічвае больш як 700 навучэнцаў. Ёсць тут дзве бібліятэкі. Адна для вучняў пачатковай школы другая — для ліцэя. У школьную святліцу ходзім мы на тэлевізійныя перадачы. Апрача тэлевізара ёсць у школе фартэп'яна, магнетафон, радыёла. У школе можна пазычаць санкі, канькі, нарты.

Крыстына Самоніс
Міхалова

ГУРТКІ Ў ШКОЛЕ

Прафесіянальная школа механізацыі сельскай гаспадаркі ў Міхалове налічвае 375 вучняў. Ад 1961 года заняткі праводзяцца ў новапабудаваным школьным будынку. У школе ёсць шмат гурткоў. Першым сарганізаваным гуртком у школе быў ПТТК (турыстычна краязнаўчы), які даволі актыўны. Другі гурток, які выбіўся на першае месца ў Беластоцкім ваяводстве і другое ў краіне — гэта ОГП (добраахвотніцкі атрад працы). У час летніх канікул II клас нашай школы за добрыя дасягненні быў узнагароджаны акардэонам «Муза». Паспяхова працуе таксама школьны гурток цырульнікаў.

Мікола Ялінік
Міхалова

АБРАЖАЮЦЬ

Моладзь вёскі Агароднікі (Бельскі павет) займаецца нездаровай крытыкай. Збіраецца яна ў каго-небудзь у хаце і робіць лістоўку-газету, у якой ёсць карыкатуры і абразлівыя словы. Прымацоўваюць гэтую «газету» на мясцовай малачарні. Раніцай сяляне прыносяць малако і бачаць гэтую «творчасць» моладзі. Тады хапае на ўсю вёску смеху са скрытыкаванага. Вельмі шкада, што на іншае, больш разумнейшае не хапае ў моладзі часу і энергіі.

М. Д.
Відава

АДЗІН З ЛЕПШЫХ

Сельскагаспадарчы гурток у Крывяцічах залічваюць да аднаго з лепшых у Бельскім павеце. Яго трактарыст грамадзянін Бобік заняў першае месца на Бельшчыне ў ворыве. Праўленне гуртка запланавала купіць яшчэ адзін трактар. Каб мець забяспечаную абслугу яго, ужо цяпер праўленне паслала на курс трактарыстаў аднаго чалавека.

На адным з апошніх вясковых сходаў члены сельскагаспадарчага гуртка вышлі з прапановаю заараць паляны ў лесе і засеяць іх травою.

Янка Кірыдзюк
вёска Крывяцічы

Сардэчныя тайны

Дарагое Сэрцайка!

Пішу да цябе пісьмо з просьбай, каб ты мне параіла. Маю 16 год. Яшчэ вучуся ў сярэдняй школе. Пазнаёмілася я з хлопцам з суседняй вёскі. Хлопец вельмі прыгожы. Маю сяброўку, якая стараецца адбіць мне гэтага хлопца. Яна ўсяляк нагаварвае на мяне. Аднак хлопец гэты не паслухаў і надалей ходзіць са мною. На забаве ён гуляе толькі са мной і праводзіць мяне дамоў. Ён таксама вучыцца ў сярэдняй школе. Але найгорш тое, што буду маці, але баюся яму аб гэтым сказаць. На апошняй забаве ён гуляў са мною, праводзіў дамоў і казаў, што вельмі мяне кахае. Аднак я яму яшчэ ў гэтым не прызналася і баюся прызнацца, каб мяне не пакінуў. Парай, дарагое Сэрцайка, што рабіць, ці прызнацца хлопцу, ці бацькам. Баюся, што мяне выкінуць са школы, а хлопец пакіне. А нават калі ажэніцца, дык што ж мы будзем рабіць, мы ж яшчэ дзеці.

Міра з Гайнаўшчыны

Дарагая Міра!

Ліст твой мяне абурае. Не ведаю, што думаць, ці гэта сапраўды праўда, аб чым пішаш, ці мо' ты выдумала вось так сабе, або з несвядомасці. Калі гэта праўда, ты сама падкрэсліваеш, што вы яшчэ дзеці, а на такія справы дык дарослыя? Гэта сорам, каб такія 16-цігадовыя дзяўчынкі пісалі аб такіх рэчах. Ты ж вучаніца і павінна займацца навукай, а не кавалерамі. А дзе ж твае бацькі? Таму яшчэ раз пішу, калі гэта праўда, дык абавязкова звярніся перш за ўсё да сваіх бацькоў, раскажы аб усім, а маці будзе ведаць, як паступіць далей. Толькі трэба, каб твая маці ў гэтай справе паступіла разумна.

СЭРЦАЙКА

больш за ўсё па душы павінен быць вось такі звышвыканаўчы служака, гатовы выканаць любы яго загад.

Дзяменцяў у сваім разліку не памыліўся. Мельх усхапіўся з крэсла і, паказваючы Зандэлю на Дзяменцява, з пафасам усклікнуў:

— Вось такія афіцэры і выратуюць Германію! Памятай, Зандэль, мае словы!

Дзяменцяў, унутрана трыумфуючы, вырашыў працягваць гульню.

— Я прашу вас, — сказаў ён, — узяць назад вашы словы аб генерале Фельдмаеры.

— Бяру, бяру! — Мельх па-сяброўскі пахлопаў Дзяменцява па плячы. — Бяру, слаўны капітан рэйха! Ваш камандзір — герой, калі ён выхаваў такіх афіцэраў...

Афармленне загаду не заняло і паўгадзіны. І вось Дзяменцяў зноў прыйшоў у кабінет Мельха, але ўжо без Зандэля. Начальнік сустрэў яго нечакана суха, нават не запрасіў сесці. Больш таго, агаломшыў Дзяменцява нечаканай просьбай:

— Раскажыце мне аб матэрыяльным становішчы вашай сям'і.

Аднак Дзяменцяў маланкава разгадаў ход думак Мельха.

— У мяне, сям'і, відавочна, няма, — проста сказаў ён. — Маці і жонка засталіся ў Берліне. Ужо сем месяцаў пісьмаў ад іх няма. Мой асабісты маёнтак увесь пры мне, — Дзяменцяў усміхнуўся, — і болей мне нічога не трэба... апрача перамогі над ворагам.

26

— Цудоўна! — вырвалася ў Мельха, але ён тут жа дадаў: — Я, зразумела, гору вашаму спачуваю, але вайна, капітан, ёсць вайна. Дзе вы жывеце?

Дзяменцяў усміхнуўся:

— Я жыву ў кватэры мастака Песіса, у кватэры, мастацкія каштоўнасці якой ахоўваюцца вашай паперай. Як бачыце, я свае абавязкі пачаў выконваць яшчэ да таго, як прыйшоў у ваш аддзел.

— Вось як! Песіс, вы кажаце? — Палкоўнік выняў з кішэні мініятурную запісную кніжачку і пачаў яе прагледжваць.

— Ага! Бастыённая вуліца, дом чатыры, кватэра дзевяць. Так?

— Так.

— Там усё ў парадку?

— У ідэальным.

— Улічыце, капітан, што калекцыя, якая там ёсць... — Мельх запнуўся. — Вы разбіраецеся ў жывапісе?

— Не. Усе гэты штукі для мяне — пустое месца. Я салдат. Што вы загадаеце, тое я і зраблю.

— Цудоўна! — зноў выхапілася ў палкоўніка. — Вось вам, капітан, першае заданне. У мяне ёсць звесткі, што ў гарадскім музеі нейкае падла знімае са сцен каштоўныя карціны і замяняе іх лухтой, а каштоўныя хавае. Праверце гэта дакладна і будзьце бязлітасны. За адным захадам падлічыце, колькі спатрэбіцца скрынь для ўпакоўкі ўсіх карцін музея — без рам, зразумела.

(Працяг за тыдзень)

27

КІНО

Праграма на 9 — 14.II. 1965 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Więźniowie nocy” (argentyński), 9—11. „Krzyżacy” (polski), 12—14.

Кляшчэлі
„General della Rovere” (włoski), 9—11. „Miłość Aloszy” (radziecki), 12—14.

Дубіны
„Klub kawalerów” (polski), 13—14.

Нараў
„Przeżyłem swoją śmierć” (czeski), 11—14.

Нараўка
„Ostrożnie babciu” (radz.), 10—14.

Чыжы
„Echo” (polski), 10—14.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Biedna ulica” (bułg.), 10—14.

Бранск
„Tak się zaczęło” (NRD), 9—10. „Szczęście w teczce” (jugosłowiański), 11—12. „Drewniany różaniec” (polski), 13—14.

Орля
„Dziki pies Dingo” (radz.), 10—14.

Райск
„Wilczy bilet” (polski), 10—14.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Winda towarowa” (franc.), 9—11. „Car Kałojan” (bułg.), 12—14.

Міхалова
„Ulica Nadmorska” (radz.), 9—11. „Zdradziecki strzał” (radziecki), 12—14.

Супрасль
„Cortouche zbójca” (franc.), 9—11. „Zacne grzechy” (polski), 12—14.

Чорна Беластоцкая
„Pojedynek na wyspie” (francuski), 9—10. „Statek Emilia” (franc.), 11—12. „Upał” (polski), 13—14.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік
„Listy do matki” (radz.), 9—11. „Przerwany lot” (polski), 12—14.

Нурэц
„Statek odpływa o świcie” (radz.), 9—11. „Pięć dni i pięć nocy” (NRD), 12—14.

Мілейчыцы
„General della Rovere” (włoski), 9—11. „Spotkanie ze szpiegiem” (polski), 12—14.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„O czymś innym” (czeski), 9—11. „Hatifa” (NRD), 12—14.

Сухаволя
„Chwila wspomnień” (polski), 9. „Hindukusz” (polski), 10—11. „Rzut karny” (radz.), 12—14.

Шудзялава
„Serca trzech dziewcząt” (jugosłowiański), 10—14.

Янаў
„Chwila wspomnień” (polski), 9—10. „Listy do matki” (radz.), 10—14.

Сідра
„Chwila wspomnień” (polski), 9. „Ptaszyna” (wietnamski), 10—11. „Sprytny Piotr” (bułg.), 12—14.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Ліпск
„Tylko we dwoje” (angl.), 13—14.

Новы Двор
„Kapral w matni” (franc.), 13—14.

Ружанысток
„Niebo bez miłości” (jugosł.), 9—10. „Przygody Hucka” (USA), 11—12. „Sąd” (radz.), 13—14.

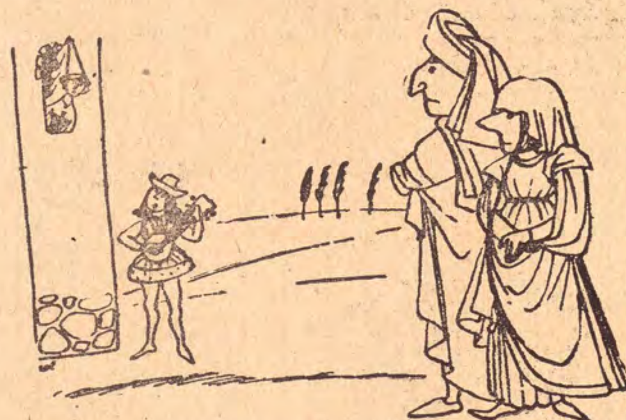
„ЦЯПЕРАШНЯЯ МОЛАДЗЬ"

— Ах! Гэтая цяперашняя моладзь!..

— Ах! Гэтая цяперашняя моладзь!..

— Ах! Гэтая цяперашняя моладзь!..

— Ах! Гэтая цяперашняя моладзь!..

— Ах! Гэтая цяперашняя моладзь!..

ЯК МУЖ БІЎ ЖОНКУ

Мой сусед аднойчы з'явіўся на ганку сваёй хаты спацелы і вельмі задыханы. Я яго спытаў:

— Чаго ты так задыхаўся?

Ён адказаў:

— Жонку біў.

— А чаго спацеў?

— Ды ледзь вырваўся. Ну я ёй і даў! Як ударыў — яна так і ўпала, толькі я пачаў падымацца, а яна мяне яшчэ. А потым, калі я ад яе ўцякаў, я ёй сказаў: «Ну, пачакай жа, я табе яшчэ пападуся!»

ПРАФЕСІЯ

Суддзя да сведка:

— Чым вы з'яўляецеся па прафесіі?

— Бухгалтарам, высокі судзе.

— Самастойны?

— Не, жанаты.

ПРЫКМЕТА

Нейк каля святліцы адзін хлопец свішча і свішча.

Падыходзіць да яго другі і кажа:

— Не свішчы!

— Чаму?

— Бо ў тваёй жонкі дурны муж будзе.

Не вер таму, хто цябе гладзіць. Можа ён выбірае месца, дзе ўдарыць.

ПРАКТЫЧНЫЯ ПРАПАНОВЫ

Насліні́ўшы аловак, Кастусь узяўся пісаць:

«У вёсках многа змянілася на лепшае. Жывем мы цяпер не пад саламянымі стрэхамі, а пад вогнеўстойлівай чарапіцаю. Аднак мадэрнізацыя вёскі павінна адбывацца яшчэ хутчэй.

Пытаю таварышаў з грамадскай рады, чаму звычайная нейлонавая жылка не ўжываецца шырока ды ўсюды ў гаспадарскіх патрэбах? Толькі рыбакі шануюць жылку, а на ёй жа бялізну можна вешаць, і за вяроўку яна мацней.

Ды гэта яшчэ не ўсё! Карову ўтрымае жылка. Карова не катаржная, таму ёй не пасуе званіць ланцугамі. Калі станецца карова модніцай, з нейлонавым нашыйнікам, дык радасны настрой каровы павялічыць надой малака.

Наколькі прыпамінаю, конская збруя раменевая. ужываецца ад шаснаццатага веку. Нам трэба спяшацца, інакшай самыя коні выдумаюць найноўшую збрую...

Культура з гігіенай крочаць пад руку, але мы мыемся ў мядніцах, як сто гадоў таму назад мыліся ў драўляных карыцечках. Вядома, лепш мыцца ў мядніцы, чым хадзіць не памытым, але гігіена можа дзыгануць зайцам, калі мы паварушым мазгаўнёю пашчырасці.

Напрыклад, ставім на паддашы поўную бочку вады. Ад бочкі робім гумовую трубку з кранікамі і будзем мыцца культурна, бы ў Гранд Атэлі.

Калі з'явяцца госці, добра наліць у бочку піва. Цікавым гасцям выяснім з гордасцю: трубаправод правёў проста ад жывецкага бровару. Няхай госці шаноўныя п'юць піва на здароўе і лопаюць ад зайздрасці.

Кастусь прызадумаўся. А тут як тут увайшла жонка і спытала:

— Зноў пэцкаешся з практычнымі парадамі?

— Што рабіць? — прамармытаў Кастусь. — Людзі з ініцыятывай павінны быць упартымі, прабівацца праз перашкоды абыякавасці. Каперніка таксама не адразу прызналі, а майго дзеда ацанілі пасля смерці.

— Што ж такога важнага зрабіў твой дзед?

— Пяршак рабіў зверабойны. Ад першай шклянкі чалавек рабіўся дабрэйшым ад анёла; ад другой шклянкі набіраўся столькі любві да блізкіх, што ад таго набірання любві пачынаў хістацца на нагах, а калі датыкаўся да трэцяй шклянкі, выносілі чалавека без памяці.

Жонка спытала:

— Чаго аглядаешся? Пісаў - пісаў і кропку згубіў, ці што?

— Во-во, няма таго чорненькага пункціка. Пункта апоры няма! — пачаў філасофстваваць Кастусь, аж жонка здзівілася. — Мой дзед апіраўся аб бочку, а мне засталося апірацца аб аловак.

— Ну і апірайся, пакуль аловак не зламаўся, — згадзілася жонка і дадала:

— Ініцыятараў у грамадзе, як у курыцы блох, а ахвотных да грамадскай работы са свечкаю не знойдзеш.

Дзядзька Лявон

— Ах! Гэтая цяперашняя моладзь!..

УСЯЧЫНА

Сваяцтва.

НОВЫ РЭКОРД

Нядаўна студэнты Вейкфільдскага каледжа (Англія) устанавілі новы сусветны рэкорд: каманда з 50 студэнтаў здолела змясціцца на адным аднамесным ложку. Рэкорд папярэдняга года складаў 42 чалавекі. Пры гэтым не абышлося без невялікага здарэння. Аднаго з удзельнікаў спаборніцтваў давялося даставіць у бальніцу ў надзвычай цяжкім стане. Знаходзячыся на самым нізе, ён адчуваў на сабе ціск каля чатырох тон.

ПАКЛОН ВЁСЦЫ

Звычайна наракаем, што людзі ўцякаюць з вёскі да працы ў горад. А вось на Люблiншчыне ёсць гарадок Шчэбжэшын. Налічвае ён 5 тысяч жыхароў. Горад гэты вельмі стары і прыгожы, але не мае ніякага промыслу. Тым часам у навакольных вёсках размясціліся даволі буйныя прамысловыя прадпрыемствы: у вёсцы Клемэнсова знаходзіцца цукраварня, у вёсцы Бадачай — тлушчовы камбінат, а фабрыка каніфолі і шкіпінару (тэрпентыны) — у вёсцы Малыя Броды. Гэтыя прадпрыемствы ствараюць добрыя ўмовы для заработкаў, якіх жыхары горада Шчэбжэшын не знаходзяць у сябе на месцы. Таму штодзень едуць яны са свайго горада ў вёску на работу. (а-вр)

АКЕНЦА ДУМАК

Умець жыць — да кожнай кроплі натхнення дадаваць 99 кропляў поту.

Марлі Ларні — сучасны фінскі пісьменнік.

Песні па заяўках

Па просьбе настаўнікаў з Бельскага павета змяшчаем беларускую песню

СЯРОЖКА

— Мамачка, прыйшоў Сярожка
Пасядзець са мною трошкі.
Хоча штосьці мне сказаці,
Не магу я разгадаці.

— Ой, дачушка, што ты, што ты
Адпраўляй дамоў яго ты,
Не пускай ты баламуты
І не вер ні ў чым яму ты.

— Мамачка, сказаў Сярожа,
Што ў брыгадзе мне паможа
Парабіць усю работу
Са мной разам у ахвоту.

— Ой, глядзі, не даверайся,
Лепей хлопца адцурайся.
Ты сама усё на славу
Робіш спрытна і рухава.

— Мамачка, хачу прызнацца,
Не магу я адцурацца.
Бо навек праклаў Сярожка
К майму сэрцайку дарожку.

— І няхай дарожка тая
Крапівою зарастае,
А ты дома сядзі ціха,
Каб не знала цябе ліха.

— Мамачка, сказаў Сярожа,
Без мяне ён жыць не можа,
А хлапчына як загіне,
Дзе ж падзецца мне, дзяўчыне?

— Гэта ж ён, дачушка, хлусіць,
Каб цябе любіць прымусіць,
А самому той парою
Пасмяяцца над табою.

— Мамачка, хлусні ні крошкі,
У сельсавет заве Сярожка,
Каб са мною запісацца
Ці ж магу я адмаўляцца.

— Ой, дачушка, што ж рабіці,
Як жа мне без цябе жыці,
З намі жыць ён будзе, можа?
Ох, Сярожка ты, Сярожа...

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 25-65, centrala 31-41 do 43. Warunki prenumeraty: miesięcznie – 2,40 zł, kwartalnie – 7,20 zł, półrocznie – 14.40 zł, rocznie – 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPIK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje – Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wilcza 46, Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ w USA. Nakład 5458. Bitk C-3